

▲ KÜRD

xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır.
Heydər Əliyev

DİPLOMAT

№ 14 (478) 10 - 16 Aprel, Nisan sal. il 2022
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Həjəye:

Səh. 2

Prezident İlham Əliyevin Albaniyanın
Baş naziri ilə təkbətək görüşü olub

Səh. 6

Serok Barzanî: Enfal yek ji hovanetirîn û tarîtirîn
qonaxên dewleta Iraqê ye di sedsala borî de

Səh. 20

Президент Курдистана: Наше единство
— лучшая верность жертвам Анфалья

Səh. 4

Müdrük seçim

Səh. 3

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Abıyev
vətəndaşların növbəti səyyar qəbulunu Quşçu kəndində keçirib

Səh. 4

Brüsseldə istəyimizə tam nail olduq

Səh. 13

SEÇİME GİDERKEN
DEMOKRASİ VE HUKUK-1

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman
davasında kürd xalqının rolu

Səh. 5

Gəncədə şəhid ailələrinə olan
qayğı daim diqqət mərkəzindədir

Səh. 3

Ceyranbatan qəsəbəsində qaçqınlarla görüş keçirilmişdir

Səh. 3

PAK: Em Şehîdên Enfalê Bigiramî Bibîrtînin

Səh. 12

Enfalkirina Kurdan tawaneke naye ji bîr kirin

Səh. 10

Lî Mêrsînê Zimanê Kurdî
bu hinceta sirgûnkerinê

Səh. 11

Səh. 11

Xalis Misewer û Pirtûkek Nû

11

Perwerdekar

Səh. 20

Президент Салих: Обеспечить правосудие мучителей жертв Анфалья
— лучший способ выразить признательность мученикам

Səh. 13

İran (Haşdi Şabi-PKK), Ortak
Tatbikatı / KYB'nin acıklı durumu...

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun yeni binasının açılışında iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 11-də Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində fəaliyyət göstərən Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun yeni binasının açılışında iştirak edib.

Çoxmillətli və çoxkonfesiya Azərbaycanca ulu öndər Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu din-dövlət münasibətləri yüksək səviyyədədir və Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

tərzinin daha da möhkəmlənməsi üçün böyük işlər görülüb və görülür. Təsadüfi deyil ki, Azərbaycanın tolerantlıq modeli dünyanın bir çox universitetlərində, o cümlədən bu gün yeni binası istifadəyə verilən Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda öyrənilir.

Prezident İlham Əliyev yeni binada yaradılan şəraitlə tanış oldu.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı dövlətimizin başçısına məlumat verərək

kafedraları fəaliyyət göstərir. İnstitutda ali təhsil pilləsinin bakalavriat, magistratura və doktorantura səviyyələri üzrə yüksəkixtisaslı kadrlar hazırlanır. İnstitutda bakalavriat səviyyəsi üzrə "Dinşünaslıq" və "İslamşünaslıq" ixtisasları, magistratura səviyyəsi üzrə (dinşünaslıq ixtisası üzrə) "Dinin sosiologiyası", "Dinin psixologiyası", "Dinlərin tarixi" və "İslamşünaslıq" ixtisaslaşmaları, doktorantura səviyyəsi üzrə isə (fəlsəfə doktoru üzrə) "Dinşünaslıq", "Dinin tarixi və fəlsəfəsi" ixtisasları tədris olunur.

Hər üç səviyyədə təhsil dövlət sifarişinə əsasən həyata keçirilir. İnstitutda dinşünaslıq və islamşünaslıq istiqamətlərinin müxtəlif fənləri ilə yanaşı, sosial və humanitar fənlər, həmçinin ingilis, ərəb və ibri dilləri tədris olunur.

Qeyd edək ki, Bakının Yasamal rayonunda inşa olunan beşmərtəbəli binada inzibati və sinif otaqları, kitabxana, kişilər və qadınlar üçün ayrı-

ayrılıqda namaz otaqları, həmçinin dəstəmaz və mətbəə otaqları yaradılıb.

Hazırda Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda 277 tələbə təhsil alır, onların təlim-təربiyəsi ilə 43 müəllim məşğul olur. İnstitutun müəllimləri tədris prosesi ilə yanaşı, dinşünaslıq və islamşünaslıq sahələrində elmi tədqiqatlar aparır, dərslik və monoqrafiyalar yazır, ölkədaxili və beynəlxalq elmi tədbirlərdə iştirak edirlər.

Ölkəmizdə milli və dini tolerantlıq dövlət səviyyəsində dəstəklənir, multikultural həyat

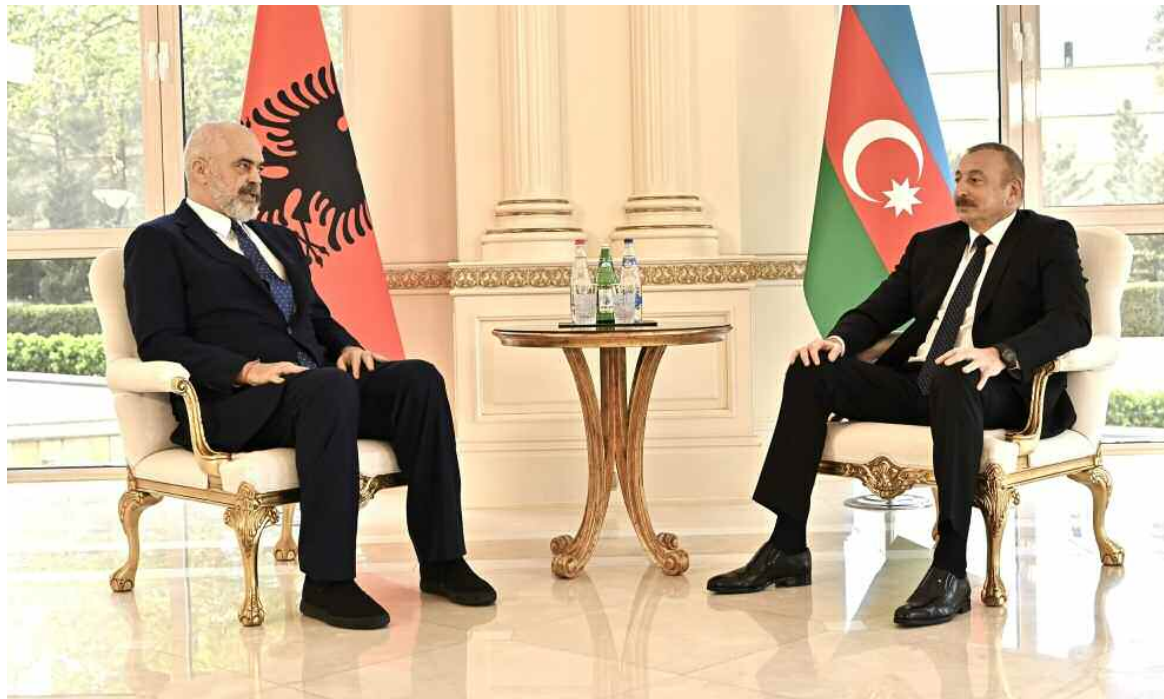
bildirdi ki, İnstitutda İlahiyyat fakültəsi, Dinşünaslıq, İslamşünaslıq, Dillər və ictimai fənlər

Prezident İlham Əliyevin Albaniyanın Baş naziri ilə təkbətək görüşü olub

Aprelin 14-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin ölkəmizdə rəsmi

dialogun yüksək səviyyəsini bir daha nümayiş etdirir. Biz dəfələrlə görüşmüşük, bir çox

edirəm ki, burada artım potensialı var və biz bunu bu gün müzakirə edəcəyik.

səfərdə olan Albaniyanın Baş naziri Edi Rama ilə təkbətək görüşü olub.

Prezident İlham Əliyev Baş nazir Edi Ramanı qarşıladı.

Sonra birgə foto çəkildi. Albaniyanın Baş nazirini salamlayan Prezident İlham Əliyev dedi:

-Cənab Baş nazir, Azərbaycana xoş gəlmisiniz, sizi Azərbaycanda görməyimə çox şadam. Bu, bir-birimizi görmək və gündəliyimizdə duran bir çox vacib məsələləri müzakirə etmək üçün olduqca yaxşı fürsətdir. Sizin səfəriniz ölkələrimiz arasında siyasi

hallarda telefon əlaqəsi yaradırıq. Eyni zamanda, beynəlxalq tədbirlər çərçivəsində də bir-birimizi görmək imkanından hər zaman istifadə edirik.

Əminəm ki, bu səfər ikitərəfli əlaqələrimizə yeni təkan verəcəkdir. Biz regional inkişaf və dünyanın gündəliyində olan başlıca məsələləri müzakirə edəcəyik. İkitərəfli münasibətlərimizə gəldikdə, mən məlumatla tanış oldum və əlbəttə ki, biz ticarət dövriyyəimizin artırılması üzərində çalışmalıyıq. Rəqəm olduqca kiçikdir, lakin hesab

Əlbəttə, enerji sektorunda əməkdaşlığımız haqqında da danışacağıq. Bir ildən artıq müddətdir ki, Azərbaycan Avropaya təbii qazın ixracatçısına çevrilib və Albaniya hər zaman bu təşəbbüsü dəstəkləyib. Ölkənin yüksək səviyyəli nümayəndələri Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurasının iclaslarında hər zaman iştirak ediblər və həmin layihənin icrasına öz böyük töhfələrini veriblər. Yəni, biz bu tarixi layihəni icra etmiş ölkələrdən ibarət olan komandadayıq. Hesab edirəm ki, bu gün Cənub Qaz Dəhlizi və xüsusilə

də Trans-Adriatik boru kəmərinin əhəmiyyəti daha qabarıq görünür.

Bu, əməkdaşlığımızın ən yaxşı sahələrindəndir ki, burada böyük artım potensialı var. Bizim nümayəndələrimiz enerji əməkdaşlığımız ilə bağlı daha geniş portfelə malik olmaq istiqamətində görüşlər keçirirlər. Buraya təbii qaz, tranzit, təchizat, elektrik enerjisi daxildir və bu, həqiqətən də bizim ikitərəfli gündəliyimizin əhəmiyyətli hissəsini təşkil edə bilər. Əminəm ki, hazırda danışıqlar mövzusu olan məsələlər yeni inkişaf nəticələnenəkdir.

Hesab edirəm ki, biz, həmçinin qarşılıqlı sərmayə qoyuluşu imkanlarını müzakirə edə bilərik. Biz vətəndaşlarımıza turizm sahəsində müxtəlif imkanlar yarada bilərik. Ümumilikdə isə bu görüş tərəfdaşlığımıza daha geniş mənada nəzər salmaq və gələcəkdə yaxşı nəticələr əldə etmək baxımından təkan vermək üçün yaxşı fürsətdir.

Sizi görməyimə şadam. Bir daha xoş gəlmisiniz.

Baş nazir Edi Rama dedi: -Təşəkkür edirəm cənab Prezident. İlk növbədə, uzun illərdən sonra vəziyyətin dözülməz həddə çatması nəticəsində ölkənin ərazisinin bir hissəsini uğurla geri qaytardığınız dövrə burada olmağımdan çox məmnunam.

Bildiyiniz kimi, Albaniya ATƏT-in sədri və hazırda BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvü kimi hər zaman Azərbaycanı, həqiqəti və ölkənin tarixi hüquqlarını dəstəkləyir və bunu etməyə davam edəcək. Biz Sizin qonşunuz Ermənistanla sülhə və uzunmüddətli əməkdaşlığa yönəlmiş olduqca nümunəvi səylərinizi alqışlayırıq.

Eyni zamanda, xoşbəxtlikdən Türkiyə kimi dövlətin simasında güclü körpüyə maliklik. Qəti şəkildə inanıram ki, Sizin də qeyd etdiyiniz kimi, biz daha çox işlər görə bilərik. Əlbəttə, əməkdaşlığımızın artırılması potensialına malik sahələr var və mən bununla bağlı Sizin fikirlərinizi öyrənmək, habelə perspektivləri müzakirə etmək arzusundaam. Bundan əlavə, heyətlərimiz müzakirələr aparır və görək, istər enerji, istərsə də turizm sahəsində hansı nəticələr əldə olunacaq.

COVID artıq bir növ sakitləşib və ümid edirəm ki, Siz Albaniyaya səfərə gələcəksiniz.

Cənab Prezident, gözəl paytaxtınıza ilk qədəmlərimizdən bizə göstərilən bu yüksək qonaqpərvərliyə görə bir daha təşəkkür edirəm.

Sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Albaniyanın Baş naziri Edi Rama ilə işçi naharı olub.

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Əbiyev vətəndaşların növbəti səyyar qəbulunu Quşçu kəndində keçirib

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Əbiyev Quşçu kəndində vətəndaşların səyyar qəbu-

məqsədi yerlərdə sakinlərin müraciətlərini özlərindən dinləməklə məsələlərin həllinə nail olmaqdır.

lunu keçirib, əhali ilə görüşüb. Rayon hüquq-mühafizə orqanlarının, idarə, müəssisə və xidmət təşkilatları rəhbərlərinin iştirakı ilə keçirilən görüşdə kənd sakinlərinin müraciətləri dinlənilib, onları narahat edən məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Əhəd Əbiyev giriş nitqində vurğulayıb ki, möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyevin tapşırıq və tövsiyələrinə uyğun olaraq keçirilən bütün səyyar-görüş qəbulların əsas

Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı çıxışında son 10 ildə Quşçu kəndində tam müasir tələblərə cavab verən 360 şagird yerlik yeni məktəb binasının tikilməsini, kənd uşaq bağçasının əsaslı təmir edilməsini, ərazidə müxtəlif abadlıq işlərinin aparılmasını, əhalinin içməli su, qaz və elektrik enerjisi ilə fasiləsiz təmin olunması sahəsində problemlərin aradan qaldırılmasını, kəndə gələn əsas avtomobil yolunun müasir

tələblərə uyğun asfaltlaşdırılmasını, əhalinin məşğulluğunun artırılması üçün müxtəlif təsirli tədbirlərin görülməsini, həmçinin "AzerGold" QSC-nin Çovdar filiz emalı sahəsinin Quşçu kənd sakinlərinin böyük əksəriyyətinin daimi işlə təmin olunmasındakı rolunu və ərazidə bir sıra sosial, ekoloji, o cümlədən turizmle bağlı layihələrin icra edilməsini qeyd edib.

Sakinlərin müraciətləri əlillik pensiyasının təyinatı, kənd ərazisinə bankomatın quraşdırılması, işlə təmin olunma və digər məsələlərlə bağlı olub.

Hər bir sakini fərdi qaydada dinləyən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Əbiyev qaldırılan məsələlərin həlli istiqamətində aidiyyəti üzrə tapşırıqlarını verib. Müraciətlərin bir çoxu yerində həll edilib, bir qismi də araşdırılması üçün nəzarətə götürülüb.

Kənd sakinləri əhalinin problemlərinin həll edilməsi məqsədilə yerlərdə həyata keçirilən tədbirlərə, göstərilən yüksək diqqət və qayğıya görə Prezident cənab İlham Əliyevə minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Suraxanıda "Bizim böyük Qələbəmiz" adlı kitabın təqdimatı keçirilib

Təqdimat mərasimində Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısı Aparatının İctimai-siyasi, humanitar məsələlər və dini qurumlarla iş şöbəsinin müdiri Elmin İmanov, Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Könül xanım Axundova, RİHBA-nın şöbə müdirləri, qazilər, rayonun təhsil müəssisələrinin rəhbərləri, məktəblilər iştirak etmişdirlər.

Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri, Ulu Öndər Heydər Əliyevin və Azərbaycanın müstəqilliyi, ərazi

bütövlüyü uğrunda mübarizədə şəhid olanların xatirəsini bir dəqiqəlik sükutla yad edilməsi və dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayan tədbiri giriş sözü ilə açan Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Könül xanım Axundova tədbir iştirakçılarını salamlamış və qeyd etmişdir ki, "Bizim böyük Qələbəmiz" adlı kitab Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusunun gücü və xalqımızın birliyi sayəsində 44 günlük Vətən

müharibəsində qazanılan Qələbəmizdən bəhs edir. K.Axundova bildirmişdir ki, şagirdlərimiz bu kitabı oxuyarkən Zəfər tariximizi daha yaxından öyrənəcək və aydın qavrayacaq, həmçinin onlarda tariximizə, tarixi şəxsiyyətlərimizə, milli-mənəvi dəyərlərimizə və müasir Azərbaycanın inkişaf yoluna diqqət və marağın artırılmasına düzgün yanaşma tərzini formalaşacaqdır.

Tədbirdə çıxış edən Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısı Aparatının İctimai-siyasi, humanitar məsələlər və dini qurumlarla iş şöbəsinin müdiri Elmin İmanov kitabın əhəmiyyəti barədə danışaraq bildirdi ki, "Bizim böyük Qələbəmiz" adlı kitab gələcək nəslin ölkənin keşməkeşli tarixi keçmişini öyrənməsi, onlarda Vətənə sevgi və vətənpərvərlik tərbiyəsinin möhkəmləndirilməsi istiqamətində böyük rol oynayacaqdır.

Çıxışlardan sonra tədbir Suraxanı rayon məktəblilərinin təqdimatında bədii hissə ilə davam edib.

Sonda tədbir iştirakçıları ilə xatirə şəklində çəkilmişdir.

Ceyranbatan qəsəbəsində qaçqınlarla görüş keçirilmişdir

Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Nəzərinin Abşeron rayonunun Ceyranbatan qəsəbəsində müvəqqəti məskunlaşmış laçınlı məcburi köçkünlərlə görüşü-səyyar qəbulu keçirilmişdir.

Abşeron rayonunun Ceyranbatan qəsəbəsində, Peşə Liseyinin yataqxanası binasında müvəqqəti fəaliyyət göstərən Laçın rayonunun Minkənd tam orta məktəbinin inzibati binasında keçirilmiş, 46 nəfər laçınlı məcburi köçkünün iştirak etdiyi görüş-səyyar qəbulda çıxış edən Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Nəzərli bildirmişdir ki, pandemiya dövrünün yaratdığı çətinliklərə baxmayaraq, məhz ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin müdrik təşəbbüsləri ilə həyata keçirilən uğurlu daxili və xarici siyasət nəticəsində ölkəmiz bu global təhlükəni az itkilərlə dəf etməyə nail olmuşdur. Həmçinin, rayon rəhbəri çıxışında 44 günlük Vətən müharibəsində Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şanlı ordumuzun torpaqlarımızı işğalçılardan azad etməsindən, qısa müddət ərzində işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan abadlıq-quruculuq işlərindən, ölkə rəhbərinin işğaldan azad olunmuş ərazilərə mütəmadi səfərlərindən, Laçın rayonunun ərazisində iki mühüm dövlət əhəmiyyətli obyektin - Gülbərd Su Elektrik Stansiyasının açılışında və Laçın rayonunun Qorçu kəndi ərazisində beynəlxalq hava limanının təməlqoyma mərasimində iştirakından danışmışdır. Çıxışda eyni zamanda şəhid ailələrinə, məcburi köçkünlərə göstərilən diqqət və qayğıdan danışılmış, son illər məcburi köçkünlərin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı xeyli işlərin görüldüyü, 100-dən artıq müasir yaşayış kompleksi və qəsəbələrin salındığı, digər köçkünlərlə yanaşı yüzlərlə laçınlı məcburi köçkün ailəsinin də yeni mənzillərlə təmin edildiyi bildirilmişdir.

Rayon rəhbəri çıxışında Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın ölkənin sosial-iqtisadi həyatındakı xidmətlərindən söz açaraq, respublikada məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətindəki çoxşaxəli fəaliyyətindən də danışmışdır.

Səyyar qəbulda 7 nəfər məcburi köçkünün müraciəti dinlənilmişdir. Həmin müraciətlərə baxılması üçün aidiyyəti üzrə konkret tapşırıqlar verilərək, icrası nəzarətə götürülmüşdür.

Qəbulda Laçın Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı aparatının məsul işçiləri, həmçinin müvafiq inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliklərin işçiləri iştirak etmişlər.

Səyyar qəbulda iştirak edən rayon sakinləri doğma torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasına görə, onlara dövlət tərəfindən göstərilən davamlı diqqət və qayğıya görə ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevə tükənməz minnətdarlıqlarını bildirmişlər.

Rayon rəhbəri 86 yaşlı Mirzə Mirzəyevin evində olub, onun qayğıları ilə maraqlanıb

Tərtər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov şəhid və qazi ailələri ilə yanaşı tez-tez rayonun yaşlı sakinlərinin də ailələrində olur, onların

qayğıları ilə maraqlanır. Növbəti dəfə rayon rəhbəri Həsənli kənd sakinini 86 yaşlı Mirzə Mirzəyevin ailəsində olub, onun səhəti və qayğıları ilə maraqlanıb, ağsaqqala ərzaq sovqatı aparıb.

Mirzə Mirzəyev dövlətimiz tərəfindən yaşlı və qayğıya ehtiyacı olan insanlara göstərilən diqqət və qayğıya görə möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya öz minnətdarlığını bildirib.

Gəncədə şəhid ailələrinə olan qayğı daim diqqət mərkəzindədir

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov şəhid İsmayilov Teymur Novruz oğlunun və İsmayilov Vidadi Vəqif oğlunun ailəsi ilə görüşüb. Görüşdə Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini Səməd Tomuyev, İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Adil Tağıyev,

Memarlıq və tikinti şöbəsinin müdiri-Baş memar Elxan Məmmədov və Vətən müharibəsi iştirakçıları və şəhid ailələri ilə işin təşkili şöbəsinin müdiri Ayxan Babayev iştirak ediblər.

Görüş zamanı şəhər rəhbəri bildirib ki, Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban

xanım Əliyeva torpaqlarımızın ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçən bütün şəhidlərimizin ailələri və müharibə iştirakçılarını hər zaman diqqət və qayğı ilə əhatə edirlər. Niyazi Bayramov Gəncə şəhərində də şəhid ailələrinin daim diqqət mərkəzində saxlanıldığını qeyd edib.

Daha sonra şəhər rəhbəri şəhid ailələrini narahat edən bir sıra məsələlərlə bağlı müraciətlərini dinləyib və onların aradan qaldırılması istiqamətində müvafiq tapşırıqlarını verib. Bir çox müraciətlər yerində həll olunub, bəziləri isə qeydiyyatla alınaraq aidiyyəti qurumlara göndərilməsi üçün nəzarətə götürülüb.

Şəhid ailələri göstərilən yüksək diqqət və qayğıya görə ölkə rəhbərliyinə minnətdarlıqlarını ifadə ediblər.

Müdrük seçim

Seçkilər hər bir dövlətin və xalqın demokratik dəyərlərə sadıqlılığının əsas göstəricilərindən biridir. Keçirilməsinin 4-cü ili tamam olan son prezident seçkiləri də Azərbaycanın demokratik inkişafının təcəssümü idi.

Bu seçki bütün cəhətləri ilə respublikamızın müasir tarixinə azad və ədalətli seçkilər kimi həkk olundu. Müdrük xalqımız növbəti dəfə doğru seçimini edərək bu seçkidə ölkəmizə uğurlar və inkişaf bəxş etmiş

Müşfiq Məmmədli,
Milli Məclisin deputatı

möhtərəm İlham Əliyevi dəstəklədi.

Prezident İlham Əliyev 2018-ci il fevralın 5-də imzaladığı müvafiq sərəncamla növbədənəkar prezident seçkilərinin keçirilməsini elan etdi. Yeni Azərbaycan Partiyasının fevralın 8-də keçirilən VI qurultayında isə seçkilərdə iştirak etmək üçün cənab

İlham Əliyevin prezidentliyə namizədliyinin irəli sürülməsi yalnız YAP-ın yüz minlərlə üzvünün və təəssübkeşlərinin deyil, Azərbaycan xalqının mütləq əksəriyyətinin arzusunun təcəssümüydü. Bunu seçki kampaniyası dövründə cəmiyyətin reaksiyası da təsdiq edirdi və görünən o idi ki, seçicilər İlham Əliyevin növbəti müddətə prezident seçilməsini arzu edirlər. Bu da təsadüfi deyildi. Çünki qısa müddətdə Azərbaycanın keçdiyi dinamik inkişaf yolu, əldə etdiyi tarixi nailiyyətlər məhz İlham Əliyevin ölkəmizə uğurlu rəhbərliyinin nəticəsi idi. Əlbəttə, seçicilər də bunu görür və dəyərləndirirdilər. Məhz İlham Əliyevin təşəbbüsləri ilə həyata keçirilən iqtisadi islahatlar, ölkəmizin kosmik kluba daxil olması, enerji layihələrinin işə düşməsi Azərbaycanın tarixində buna qədər görünməmiş inkişafı reallığa çevirmiş, respublikamızı Cənubi Qafqazın lider dövləti, dünyada söz sahibi olan dövlət etmişdi.

Bütün bunları əsas tutaraq 2018-ci il aprelin 11-də keçirilən növbədənəkar prezident seçkilərində xalqımız növbəti dəfə ən layiqli namizəd olan

İlham Əliyevin ətrafında səfərbər oldu. Səsvermənin yekunu növbəti dəfə təsdiq etdi ki, Azərbaycan cəmiyyəti Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi və cənab İlham Əliyevin layiqincə davam etdirdiyi siyasi kursa heç bir alternativ görmür. Bu seçki göstərdi ki, xalq mövcud siyasi kursu Azərbaycanın yüksəlişinin və aydın gələcəyinin yeganə yolu kimi qəbul edir.

Cənab İlham Əliyevin növbəti müddətə prezidentlik fəaliyyətinin 4 ili tamam olur. 4 il böyük zaman kəsiyi deyil. Lakin dönüb geriye baxanda bu 4 ildə Azərbaycanın müasir tarixinə nə qədər möhtəşəm uğurların yazıldığını görə bilirik. Öncə onu qeyd edim ki, ötən 4 il bütün global miqyasda iqtisadi böhrandan və daha sonra koronavirus pandemiyasından irəli gələn gərgin dövr kimi xarakterizə olunur. Lakin indiyədək bütün çətinliklərdən müvəffəqiyyətlə çıxan respublikamız dünyada yaşanan maliyyə-iqtisadi böhrandan, neftin qiymətlərinin azalmasının yaratdığı gərginlikdən də inamla keçdi və ölkədə hər hansı dərin iqtisadi fəsad baş vermədi. Bunun da əsas səbəblərindən biri Prezident İlham Əliyevin vaxtında və zamanın nəbzini tutmaqla həyata keçirdiyi iqtisadi islahatlar oldu.

İlham Əliyevin sayəsində bu dövrdə pandemiya qarşı mübarizədə də Azərbaycan bütün dünya üçün örnek olan nümunələr yaratdı. Dövlət başçısının ilk vaxtdan problemi nəzarətdə saxlaması, koronavirusla mübarizə məqsədilə bütün imkanları səmərəli şəkildə səfərbər etməsi COVID-19-un digər ölkələrdə odduğu kimi, faciəvi nəticələrə səbəb olmasının qarşısını aldı. Azərbaycanın Cənubi Qafqazda koronavirusa qarşı peyvəndlənməni ilk həyata keçirən dövlət olması da Prezident İlham Əliyevin bu məsələdə qətiyyətli siyasətinin nəticəsidir.

Bu məsələdə hələ illər öncə səhiyyə sistemində atılan müdərəqqi addımlar, yeni səhiyyə ocaqlarının inşası, xəstəxanaların maddi-texniki təchizatının gücləndirilməsi də böyük rol oynadı. Təsadüfi deyil ki, bir müddət əvvələ qədər ölkə üzrə koronavirusla mübarizə üçün xüsusi olaraq ayrılmış xəstəxanalardan 40-ı Prezident İlham Əliyevin 2003-cü ildə respublikamıza rəhbərliyə başlamasından sonra inşa edilib.

İlham Əliyevin növbəti müddətə Azərbaycana prezidentliyinin ötən 4 ilinin ən böyük hadisəsi isə torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasıdır. 30 ilə yaxın işğal altında qalan ərazilərimiz məhz İlham Əliyevin müdrük rəhbərliyi və qətiyyəti ilə düşmən tapdağından xilas oldu. Lakin bu hadisə yalnız ötən 4 ilin deyil, həm də müstəqillik, o cümlədən son 200 illik tariximizin ən möhtəşəm hadisəsidir. Bu baxımdan İlham Əliyev Azərbaycan tarixinə hərbi zəfər bəxş etmiş, bizləri isə qalib xalqa çevirmiş böyük şəxsiyyətdir.

Hazırda işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə bərpa və quruculuq işləri gedir. Azərbaycan İran ərazisindən keçməklə Şərqi Zəngəzuru Naxçıvanla birləşdirən yeni layihəni reallaşdırır. Ölkəmiz global enerji məsələlərində öz aparıcı mövqeyini daha da möhkəmləndirir. Pandemiyanın gərginliyini geridə qoyan respublikamız yeni iqtisadi və sosial nailiyyətlər əldə edir. Bu mənada cənab İlham Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyinin qarşıdan gələn dövrü daha möhtəşəm uğurlarla əlamətdar olacaqdır.

Brüsseldə istəyimizə tam nail olduq

Artıq bir neçə gündür ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Brüsselə səfəri, Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişellə ikitərəfli, daha sonra həm də Ermənistan Respublikasının baş naziri Nikol Paşinyanla üçtərəfli görüşləri dünyanın diqqət mərkəzindədir. Səfərin təfərrüatları və danışıqların nəticələri politoloqlar tərəfindən dənə-dənə təhlil olunur. Hamı yekdil fikirdədir ki, bu səfər və səfər çərçivəsində danışıqlar, qəbul edilən qərarlar Azərbaycan diplomatiyasının və xarici siyasətinin növbəti uğurudur. Bu səfərin Ermənistan ictimai-siyasi fikrində və mühitində yaratdığı həyəcan və isterika isə işğalçı ölkənin bu danışıqlardan gözləntilərinin alt-üst olduğunun ən bariz sübutudur.

Əvvəla, bu danışıqların özü Azərbaycanın uğuru sayılmalıdır. Çünki bu danışıqlarla 30 il ərzində Azərbaycanın maraqlarına zidd mövqe tutan ATƏT-in Minsk Qrupu tarixin arxivinə göndərilmiş oldu. Artıq danışıqların yeni mexanizmi və formatı dövrüyə girmişdir. Ermənistanın postmünaqişə dövrünün danışıqlarına Minsk Qrupunu cəlb etmək üçün etdiyi aramsız cəhdlər uğursuzluqla nəticələnmiş, Azərbaycan Prezidentinin bu məsələdəki qəti mövqeyi ilə hesablaşmaq məcburiyyətində qalan Qərb Minsk Qrupunu Avropa İttifaqı ilə əvəzləməli olmuşdur.

Üçtərəfli görüşün 4 saatdan artıq davam etməsi danışıqların kifayət qədər gərgin keçdiyini təsdiq edir. Lakin Azərbaycanın irəli sürdüyü beş baza prinsipi o qədər konkret, beynəlxalq hüquqa uyğun və bölgəyə dayanıqlı sülhün gətirilməsi üçün alternativsizdir ki, danışıqların həmin prinsiplər ətrafında getməsi və bu prinsiplərin həyata keçirilməsi üçün konkret mexanizmlərin yaradılması qaçılmaz idi və belə də oldu. Xarici işlər nazirlərinin birbaşa əməkdaşlıq etməsi nəzərdə tutuldu və aprel ayının sonunadək sərhədlərin delimitasiya və demarkasiyası ilə bağlı komissiyanın yaradılması qərara alındı. Bunlar danışıqların ilk uğurlu nəticələridir.

Danışıqlarda kommunikasiyaların, yeni təkçə dəmir yolu xəttinin yox, həm də avtomobil yolunun açılmasının zəruriliyinin qeyd edilməsi də görüşün uğurları sırasındadır. Minaların təmizlənməsi, itikin düşən insanların taleyinə aydınlıq gətirilməsi məsələlərinin danışıqların predmetinə

çevrilməsi də Azərbaycanın maraqlarına tam cavab verir.

Əlbəttə, mən o fikirdə deyiləm ki, Ermənistan tərəfi Brüssel danışıqlarında razılaşdırılmış məsələləri tam həyata keçirəcək və bu məsələlərlə razılaşmaqda tam səmimidir. Ermənistan Brüsseldə bu məsələlərlə razılaşmağa ona görə məcbur oldu ki, həmin məsələlərlə razılaşmamağın yolu

Əziz Ələkbərlı,
Milli Məclisin deputatı

yoxdur. Və heç kəs şübhə etməsin ki, Paşinyan İrəvana geri qayıtdıqdan sonra razılaşdığı məsələlərdən boyun qaçıрмаğın bir yolunu axtaracaq və tapacaq. Əslində, bunu Paşinyan etməyəcək, bunu burnundan uzağı görməyən erməni dar düşüncəsi edəcək, xalqını yüzillər boyu uçuruma sürükləməkdə olan dünya erməniliyi edəcək.

Sual ortaya çıxır, onda biz niyə bu görüşü Azərbaycan diplomatiyasının uğuru hesab edirik? Ona görə ki, Azərbaycan Brüsseldə özünün regiona sülh gətirmək siyasətində ardıcıl və səmimi olduğunu bir daha ortaya qoydu və dünyaya sübut etdi. Dünya gördü ki, Prezident İlham Əliyev Azərbaycan torpaqlarının işğaldan azad edilməsində nə qədər haqlı və qətiyyətli idisə, bölgəyə sülhün və əmin-amanlığın gətirilməsində, hətta Ermənistan kimi yırtıcı bir dövlətin xalqımıza qarşı etmiş olduğu bütün vəhşiliklərə rəğmən, ona əməkdaşlıq əlini uzatmaqda bir o qədər xoşniyyətli və mərhəmətlidir. Ermənistan isə hələ də bunu anlamaq və dəyərləndirmək iqtidarında deyil.

Azərbaycanın postmünaqişə dövründə qazandığı ən böyük uğur ondan ibarətdir ki, biz erməninin maskasını millimetr-millimetr cırır, onun bu maska altındakı əsl simasını, bu simanı nə qədər görmək istəməsələr belə, dünyaya göstəririk. Brüsseldə də istəyimizə tam nail olduq.

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

**Əvvəli ötən saylarımızda
1905-ci il Şuşa şəhərinin
ƏHVALATI**

Şuşa qalasında erməni tayfasının bir para nalayiq işlərinə görə müsəlmanlar dözmədiyindən hər iki tayfa arasında böyük bir iğtişaş baş verdi və az qaldı ki, qan su yerinə axsın. Hər iki tərəfdən xeyirxah məsləhətçilər odu yatırmağa çalışdılar. Bir neçə dəfə erməni xəlifəsi və keşişləri, eləcə də min nəfərə yaxın əyanlar və bazar əhli məscidə gəlib dualar və xütbələr oxudular. Bununla da müsəlmanlarla sülhü bərqərar eləyib şad və xürrəm geri qayıtdılar.

Neçə dəfə ermənilər tərəfindən bu növ qərəzli düşmənçilik hərəkətləri baş vermiş, lakin erməni xəlifəsi hər dəfə bir dəstə adamla qazinin evinə gələrək qan tökülməsinin qarşısını almışdır. Bu hal uzun çəkmədi. Bir gün müsəlman cavanlarından bir neçəsi bazara gəlib qəflətən qışqırıraq dedilər ki, ay müsəlmanlar, nə qafil oturmusunuz? Ermənilər tökülüb təzə məhəlləni tar-mar edirlər. Bazar əhli bu dəhşətli xəbəri eşidən kimi qəzəbləndi. Və həmin anda dükənləri bağlayıb, bazar camaatının bir parası silahlarını götürüb Təzə məhəlləyə tərəf yüyürdülər. Bir parası isə tüfəng və tapançalarını doldurub bazarda olan ermənilərin üzərinə hücum çəkdi. Ermənilər bu vəziyyətdən qorxuya düşüb kimisi dükəni bağlayıb qaçdı, kimisi isə dükənin içinə girib qapını daxildən bağlayıb gizləndi. Bəziləri isə qonşuluqda olan müsəlman evlərində gizlənib özlərini xilas etdilər. Bu iğtişaş başlayarkən Təzə məhəlləyə getmiş silahlı adamlar geri qayıdıb xəbər gətirdilər ki, deyilənlər yalandır. Odur ki, mollalar və seyidlər gəlib ermənilərə təskinlik verdi ki, bu iğtişaş səhvən olub. Bazar əhlinin tələbi ilə yalan danışmış adamı tutub çəkə-çəkə bazara gətirdilər. Onlar yığışib söyə-söyə bu yazığı o qədər döydülər ki, az qaldı ölsün. Binəvanın başına o qədər vurmuşdular ki, beyni xarab olub dəli olmuşdu. Uzun müddət müalicə olunmadı. Sonra Tiflisə aparsalar da, orada müalicənin əhəmiyyəti olmamış, 1323 (1905)-cü ilin zilhiccə ayında vəfat etdi. Həmin adam hamamçılardan Kərbəlayı Abbasın oğlu Məşədi Qurban idi.

Bu günlərdə şəhərdə iki məşhur şəxs vəfat etmişdi. Bu xəbəri eşidən müsəlmanlar 3 günlüyə dükən-bazarı bağlayıb məscidi-camedə matəm saxladılar. Erməni xəlifəsi bu xəbəri eşidən kimi camaatı ilə məscidə gəlib başsağlığı verir və öz adətləri ilə İncildən dua oxuyub gedirdilər. Beləcə ermənilərlə müsəlmanlar alış-veriş edib bir müddət sakit dolanırdılar. Amma hər tərəfdən xəbər gəlirdi ki, erməni qımdatlarının arasında dava etmək xüsusunda böyük məsləhətləşmələr gedir. Onların, yəni qımdatların üçdə iki

hissəsi müsəlmanlarla dava etməyi hələlik məsləhət bilmirdilər. Qalan üçdə bir hissəsi isə müsəlmanlarla

Mir Möhsün Nəvvab

davanın zəruri olduğunu söyləyirdilər. Onların qarşısına qoyduğu məqsəd bütün müsəlmanların ev-eşiyini tar-mar etmək, özlərini qətlə yetirmək, Şuşa qalası kimi möhkəm bir şəhəri ələ keçirmək, ondan sonra isə tədarük etdikləri bütün silahla ruslara qarşı müharibə elan edib azadlığa nail olmaq idi. Bu arada bir nəfər gəlib müsəlmanlara xəbər verir ki, bir iranlı qərib seyid erməni ilə alış-veriş edəndə erməni ona nalayiq sözlər deyərək hörmətsizlik edib.

Xalq bundan hiddətlənərək məscidin həyətinə toplaşır. Mən də məscidə gəlib həmin təhqir olunmuş seyidi görmək üçün onun dalınca bir adam göndərdim. Onu mənim yanıma gətirdilər. İçəridə və bayırda müsəlman camaatı qaynaşırdı. Erməni məhəlləsinin hakimi Qasım bəy (müsəlman) bizim yanımıza gəldi. Vəziyyəti belə görüb həmin hakim Kiki (erməni) adlı Duma deputatına bir məktub yazır və qeyd edir ki, həmin müqəssir erməni bir qrup adamla gəlib həmin seyidlə barışsın ki, bu iğtişaş son qoyulsun. Həmin Kiki müqəssiri 30 nəfərəcən sövdəgər ermənilərlə birlikdə bizim yanımıza gətirdilər. Levon adlı müqəssir gəlib seyidin əlini öpür, üzr istəyir və beləliklə də, camaat sakitləşir.

Belə tədbirlər nəticəsində hiddətlənmiş camaatı sakitləşdirmək mümkün olurdu. Odur ki, müsəlman və erməni böyükləri, eləcə də qazi və keşişlər bir din xadimi və iki nəfər mülki şəxsəndən ibarət qruplar yaradıb kənd yerlərinə və bağlara göndəridilər, əhaliyə nəsihətlər verib sakitləşdirdilər. Bununla da iki millət arasında baş verə biləcək iğtişaşın, müvəqqəti də olsa, qarşısını alırdılar. Bir neçə vaxt bu iki xalq arasında sak-

itlik yarandı. Buna baxmayaraq, ermənilər öz fitnə-fəsadlarından əl çəkmirdilər. Sadələvh müsəlmanlar isə onların bu hiylələrinə inanıb heç bir tədbir görmürdülər. Amma bu hiyləgər tayfa gizləncə tədarük görüb yollar üzərində, gizli yerlərdə və hündür qayalarda səngərlər yaradırdılar. Onlar müsəlmanlarda olan silahları ələ keçirmək üçün belə bir hiylə işlətdilər. Əgər tüfəng bazarda 20 manata satılırdısa, onlar 100 manata, tapança 6 manata olduğu halda, 30 manata alırdılar. Sadəvil müsəlmanlar silahların ermənilər tərəfindən belə baha qiymətə alındığını görüb evlərində nə qədər silah və sursat var idisə, tamamilə ermənilərə satdılar.

Dövlətin başı yapon-rus müharibəsinə qarışdığına görə Qarabağda baş verən iğtişaşlara məhəl qoymurdular.

Dövlətin göstərişi ilə bu iki tayfa arasında sülh yaratmaq üçün və hər cür iğtişaşların qarşısını almaq üçün müsəlmanlar toplaşib bir neçə nəfər tədbirli adam seçib bir məclisi-xeyriyyə yaratdılar.

Həmin seçilmiş şəxslər müsəlman camaatına xəbər etdi ki, erməni tayfası hiylə işlədərək müsəlmanlardan silahı toplamaq məqsədilə həmin silahları müsəlmanlardan olduqca baha qiymətə alırlar. Axırda həmin silahlarla müsəlmanların özlərini qətlə yetirəcəklər. Bundan sonra müsəlmanların ermənilərə silah və sursat satmağı qadağan edildi. Hər məhəl-

Bundan sonra müsəlmanlar ermənilərin hiylələrindən agah olub bir balaca ayıldılar. Evlərdə lazım olan ərzaq tədarükü də görməyə başladılar. Kənd yerlərində yaşayan camaatı da ermənilərin bu hiyləsindən xəbərdar etdilər və silah almalarını məsləhət gördülər.

Vəziyyəti belə görən ermənilər yavaş-yavaş müsəlman bazarlarından köçməyə başladılar. Lakin onların bir parası müxtəlif səbəblər gətirərək köçməyə də dükənlərində olan malların hamısını erməni məhəlləsinə köçürürdülər. Amma erməni məhəlləsindəki bazarda dükənləri olan müsəlmanlara deyəndə ki, müsəlman məhəlləsinə köçün, onlar, «ermənilər bizim dostumuzdur, onlardan bizə, bizim malımıza heç bir xəter dəyə bilməz», — deyər cavab verdilər.

İrəlində özlərinə dost hesab etdikləri bu tayfanın erməni məhəlləsindəki dükən sahiblərinin başlarına hansı müsibətləri gətirdiklərini yazacağıq.

Müsəlmanlarla dava etmək və qırğın salmaq fikrində olan qımdatlar bütün yığıncaqlarda erməniləri müsəlmanlara qarşı təhrik məqsədi ilə deyirdilər:

«Ah-ah, Bakıda Lalayevin qanı yerdə qaldı, İrəvanda filan qardaşımıza zülm oldu, Naxçıvanda bir o qədər qardaşlarımızı öldürdülər, filan qədər övrət və kişiləri müsəlman etdilər. Onsuz da əvvəl-axır hamımız öləcəyik. Odur ki, yaxşı olardı xalqımız yolunda ölək və qardaşlarımızın qanını ala».

Onlar belə fitnə-fəsadlara təhrik etmək məqsədi güdən söhbətlərlə ermənilərin qulaqlarını doldurub hər gün müsəlmanlara qarşı bir fitnə törədirdilər. Bu günlərdə padşahlıq postundan üç nəfər rus bir çamadanda padşahlıq xəzinəsinə qırx üç min manat neqd pul nə qədər vegsel aparan zaman, divarın arxasından çıxan erməni qımdatları həmin rus xadimlərini öldürüb pulu çamadanla götürüb qaçmışlar.

Bu məbləğdə böyük pul erməni qımdatlarının əlinə keçdikdən sonra onların müsəlmanlara qarşı düşmənçilikləri və fitnə-fəsadları daha da artmağa başladı, sonra öz aralarında müsəlmanlara qarşı bir hücum planı hazırladılar. Bu planda hücumun tarixi və vaxtı saatlara qədər hesablanmışdı. Plana əsasən Qalada olan müsəlmanların hamısı böyükdən kiçiyə qədər qırılmalı, malları talan edilməli, ev-eşikləri isə yandırılıb xarabaya döndərilməli idi. Bu məzmununda planı müzakirə etmək üçün bir erməni hakiminin yanına apardılar. Həmin şəxs planla tanış olduqdan sonra onlara dedi:

«Bu yazdığınız hünərlər sizdə vardırımı?»

Ardı var

Şəhəri hazırladı: Tahir Süleyman

ləyə xüsusi adamlar təyin edildi ki, hər kəsin erməni tayfasına silah satmasına imkan verməsin. Hər ailəyə tapşırıldı ki, öz imkanı daxilində bir və ya iki tüfəng, tapança və patronlar alıb evində hazır saxlasınlar. Odur ki, müsəlmanlar satdıqları silahların əvəzinə, birə-beş satdıqlarından da baha qiymətə yeni sursatlar almaq məcburiyyəti qarşısında qaldılar.

Serok Barzanî: Enfal yek ji hovanetirîn û tarîtirîn qonaxên dewleta Iraqê ye di sedsala borî de

PeyamaKurd – Serok Mesûd Barzanî ji bo 34emîn salvegera Komkujiya Enfalê peyamek belav kir.

Peyama Serok Barzanî wiha ye: Tawana Enfalê yek ji hovanetirîn û tarîtirîn qonaxên dewleta Iraqê ye di sedsala borî de. Armanca wê tawanê tinekirin û piştaftina gelê Kurdistanê bû. Lazim e û erka hikûmeta Iraqê ye qerebûya wê awana mezin bike ku li dijî gelê Kurdistanê hatiye kirin.

peyamakurd.com

Rêveberiya Germiyanê ketina qonaxa ziwabûnê ragihand

Îro Çarşemê rêveberiya Germiyan ragihand ku dever ketiye qonaxa ziwabûnê û daxwaza terxankirina bûdceyê guncaw bo derbaskirina qonaxa ziwabûnê kir. Serpereşyarê rêveberiya herêma Germiyan Celal Nûrî di kongirekî rojnamevanî de ku PUKmedia'yê lê amade bû ragihand: Piştî civîna me li gel yekeyên rêveberî li Germiyan û wergirtina amarên pêwîst li ser rêjeya barîna baranê, em bi fermî radigihînin ku herêma Ger-

miyan ketiye qonaxa hişkesalî, ku dê zîrarên madî yên mezin, bi taybetî di sektora çandinî û jîngehê de bike.

Got jî: zuwabûnê bandor û zîyanên mezin li herêma Germiyan bike, û dê zîyanê bigehîne nêzîkî 135 hezar donim ji zeviyên çandiniyê û pirojeyên çandiniya masiyan, ji bilî tîrsa koçberbûna gundiyan ji ber nebûna çavkaniyên avê ji bo wan.

Got jî: Rêveberiya Germiyanê dê raporek berfireh li ser metirsiyên ziwabûnê amade bike û pêşkêşî hikûmeta Herêma Kurdistanê bike, ji bo bilezkirina bûdceya pêwîst ji bo piştevanîkirina herêma û alîkariya welatîyan û gundiyan ji bo derbaskirina qonaxa ziwabûnê em bang li hemû rêxistinên navdewletî dikin ku piştgirî û piştevaniya xelkê herêma Germiyanê bikin.

PUKmedia

Zamilî: Aloziya neftê nema

Cîgirê yekem ê serokê Encûmena Nûneran a Êraqê Hakim Zamilî wiha got: Aloziya sutemeniyê namîne.

Cîgirê yekem ê parlemana Êraqê Hakim Zamilî îro roja pêncşemê 14-4-2022'an, ragihand ku li gel wezareta neftê ya Êraqê rêkeftinek pêkhat tako ew aloziya dabeşkirina benzînê bê bi dawî kirin. Di belavoka xwe de, Hakim Zamilî aşkare kir ku êdî wê dest bi karên dabeşkirinê bikin û ev yek li gel hemû xwediyên benzînxanan rêkeftine û wê êdî aloziya dabeşkirina benzînê kêm bibe û nemîne.

PUKmedia

Li dijî êşkenceyê wekîl û parêzer li Îdir û Agiriyê bûn

Wekîlên HDP'ê û nûnerên ÎHD û OHD'ê têkildarê êşkenceya li girtîgehan li Îdir û Agiriyê bûn.

Şandeyeke ku ji endamên Komîsyona Hiqûq û Mafên Mirovan a Partiya Demokratîk a Gelan (HDP), Komeleya Hiqûq-nasên ji bo Azadiyê (OHD) û Komeleya Mafên Mirovan (ÎHD) pêk dihat, têkildarî bînpêkirinên li girtîgehan, li Agirî û Îdirê çendek hevdîtin kirin. Di vê çarçoveyê de şande ji destpêkê çû serdana Baroya Îdirê. Şandeya ku ji parlamenterên HDP'ê Oya Ersoy, Habîp Eksîk, Abdullah Koç, Fatma Kurtulan, Huseyin Kaçmaz û Rêveberê Navenda Giştî yê OHD'ê parêzer Cahît Ertan û Sertaç Çelîkkalelî pêk dihat, ji hêla Serokê Baroya Îdirê Serkan Alakan ve hate pêşwazîkirin. Civîn, ji çapemeniyê re girtî berdewam kir. Piştî civînê jî şande çû serdana Girtîgeha Tîpa S a Îdirê ku di van demên dawî de bi mirinan di rojevê de ye.

Şandeyê qederê saetekê bi

rêveberiya girtîgehê re hevdîtin kir. Piştî jî ber bi Agiriyê ve kete

ên demên dawî de.

Şande piştî hevdîtina bi Baroya

rê. Li Agiriyê jî şande çû serdana baroya bajêr. Şande ji hêla Serokê Baroya Agiriyê Mehmet Salih Aydın û endamên lijneya rêveber ve hate pêşwazîkirin. Civîna li vir jî ji çapemeniyê re girtî hate kirin. Hat zanîn ku di civînê de beşdarî bal kişandin ser bînpêkirin û mirinên biguman

Agiriyê re çû serdana Girtîgeha Tîpa L a Panosê ku ev demekî dirêj ji ber bînpêkirinên mafan girtiyan dest bi çalakiya greva birçîbûnê ya dorveger kirine. Tê payîn ku şande wê sibe li Wanê çendek hevdîtinan bike û piştî derheqê serdanên xwe de daxuyaniyekê parve bike.

anfakurdi.com

Li Qamişlo rewş aloz dibe

Li bajarê Qamişlo yê Cizîra Rojavayê Kurdistanê careke din rewşa ewlehî li nava wî bajarî aloz dibe.

beriya Xweser in, rêyên ku diçine Çargoşeya Ewlehî û Firokexaneyê Qamişlo girtine.

Ew rewşa alozbûnê piştê wê

Li gor zanyariyên ji çavkaniyên xwecihî hatine wergirtin li bajarê Qamişlo rewşa ewlehî aloz bûye.

Li gorî wan zanyariyên ku bidest Rûdawê ketine, Hêzên Ewlehiya Navxwe yên Bakur û Rojhilatê Sûriyê, ku ser bi Rêve-

yekê tê ku hêzên hikûmeta Sûriyê herdu taxên Şêx Meqsûd û Eşrefiyê li Helebê, xistine jêr dorpêçê û rê nadin ard, nan, xwarin, sotemenî û pêdiviyên jiyana rojane derbasî wan herdu taxên kurdnişîn bibin.

Asayîşê dest daniye firneya

Qamişlo

Tê zanîn ku li beramber wê dorpêça li ser herdu taxên li Helebê, hêzên ewlehiyê dest danîne ser firneya sereke ya Qamişlo, ku di destê hikûmetê de bû.

Rojê Sêşemê jî girtina rêyên Çargoşeya Ewlehî û Firokexaneyê Qamişlo, weke berdewamî wê rewşê tê nîrxandin.

2 civîn çêbûne

Derbarê mijarê de Mamosteyê Zanîneghê Dr.Ferîd Sedûn jî wê sibehê mêvanê bernamêya Nûroja Rûdawê bû û li gor gotina wî, heta niha 2 civîn di navbera şandên Hêzên Sûriya Demokratîk (HSD) û Hikûmeta Sûriyê de çêbûn lê herdu jî negihîştine ti encamekî, biryar e îro danê nîvro careke din lihev bicivin.

Lê Sadûn dibêje ji ber pirs-girêk girêdayî navçeyêke din a li Helebê ye û bi vê awayî pirs nayê çareserkirin û pêwîst e gotûbêj li gel wan aliyan bê kirin ku taxên Şêx Meqsûd û Eşrefiyê dorpêç kirine ku ew jî firqeya 4an ya Artêşa Sûriyê ye.

Rûdaw

8 roj in du taxên Kurdan li Helebê dorpêçkirî ne

Rûdaw) - Ev 8 Roj in herdu taxên Kurdan ên li Helebê, Şêx Meqsûd û Eşrefiyê ji aliyê hêzên Sûriyê ve bi sedema nakokiyên Hikûmeta Sûriyê û Rêveberiya Xweser a li ser mazotê dorpêçkirî ne. Hêzên hikûmeta Sûriyê herdu taxên Kurdnişîn, Şêx Meqsûd û Eşrefiyê, li bajarê Helebê ev 8 roj in dorpêç kirine. Tora Medyayî ya Rûdawê bi çavkaniyên taybet li herdu taxên Şêx Meqsûd û Eşrefiyê kete pêwendiyê û zanyariyên herî nû di vê derbarê de wergirtin.

Li gor çavkaniyên taybet bi Rûdawê, ji roja Sêşema borî 5ê Nîsanê ve, heta nîvroja Sêşemê, 12 Nîsanê, dorpêç her wek xwe berdewam bûye û qet rê nehatiye dayin ku ard û keresteyên din ên sereke derbasî nav herdu taxên Kurdnişîn bibin.

Li gor çavkaniyên taybet bi Rûdawê, sedema vê dorpêçê nakokiyên hikûmeta Sûriyê û Rêveberiya Xweser ên li ser mazotê ne.

Hikûmeta Sûriyê daxwazê ji Rêveberiya Xweser dike ku pişka mazotê ji bo wê zêde bike.

Derbarê vê dorpêçê de, Berdevkê Rêxistina Mafên Mirovan-Efrîn Îbrahîm Şêxo ji Tora Medyayî ya Rûdawê re axivî. Eger ev dorpêç berdewam bike dibe ku bibe sedema karesatekê mirovî ku piraniya niştecihên wan taxan penaberên Efrînê ne. Berdevkê Rêxistina Mafên Mirovan Îbrahîm Şêxo got: "Ev dorpêça Sûriyê ya li ser

herdu taxên Şêx Meqsûd û Eşrefiyê ev 8 roj in berdewam in. Em dizanîn ku ard, sotemenî û şîrê zarokan derbasî wan taxan nabin. Li hember dorpêça herdu taxên Kurdnişîn li Helebê, hêzên Asayîşa Rêveberiya Xweser 5 roj e firneya bajarê Qamişlo ya ser bi hikûmeta Sûriyê dorpêç kirine û karê wê rawestandine. Asayîşê herwiha rêya Balafîrxaneyê Qamişlo li ber çûn û hatina hêzên hikûmeta Sûriyê qut kiriye.

rudaw.net

Projeya Nasandina Kurdistanê - 'Zarok dipirsin; Kurd hene, çima Kurdistan tune ye?'

Kurdekî Ji Rojavayê Kurdistanê li Almanyayê ji bo nasandina Kurdistanê projeyeke bi navê "Geştek bo Kurdistanê" da destpêkirin. Xwediyê projeyê Hişyar Mistefa da zanîn ku armanca wan ji vê projeyê ew e ku li ser Kurd û Kurdistanê zanyariyan bidin û got "Zarok dipirsin; Kurd hene, çima Kurdistan tune ye?" Ciwanê Kurd Hişyar Mistefa yê ji Rojavayê Kurdistanê li bajarê Bad-Königshofen a Almanyayê ji bo nasandina Kurdistanê û çanda Kurdan projeyeke bi navê "Geştek bo Kurdistanê" da destpêkirin. Di wê projeya "Geştek bo Kurdistanê" de zarokên dibistanan û kesên ku li dibistanan fêrî Almanî dibin têde cih digirin. Ev geşt ji îro roja Duşemê dest pê dike, heta 14 vê mehê berdewam dike. Herwiha geşt bê berambere û kesên ku temenê wan di ser 11 salan re bin dikarin beşdar bibin. Xwediyê projeya Geştek bo Kurdistanê Hişyar Mistefa beşdarî bultana Rûdawê ya Taybet bo Rojava bû û di derbarê armanca û naveroke projeyê bersiva pirsên Dilbixwîn Dara da. Hişyar Mistefa da zanîn ku armanca wan ji vê projeyê ew e ku li ser Kurd û Kurdistanê zanyariyan bidin zarokên Alman û got "Em diroka Kurdistanê fêrî zarokan dikin." Herwiha Hişyar Mistefa diyar kir ku ev nêzikî mehekê ye dest bi

projeyê kirine û dibêje "niha 12 kes beşdarî projeyê bûne lê ji ber koronayê xelk zêde nikare beşdar bibin. Ez dixwazim dema ku ev 12 kes herne malê ji dê û bavên xwe re behsa diroka Kurdistanê bikin û belav bikin. Me ji wan re behsa diro-

tan li ku derê ye?" hinekan berê zanibûn ku Kurdistan wek dewlet tune ye, digotin 'çima tine ye? Kurd wek millet hene çima dewleta wan tine? Çewa bûn çar parçe?' her tim pirs dikirin, min jî ji wan re vedigot. "Naveroka projeya talentCAMP-

ka Kurdan ji pêşiya Împaratoriya Medya heta 2 parçebûna Kurdistanê pişt re jî çar parçebûna Kurdistanê Kurdistan Başûrê Kurdistanê kir. "Mistefa ragihang kesên ku di projeyê de cih girtine yek Kurdê Kobanî yê Rojavayê Kurdistanê ye yek ji Bakurê Kurdistanê ye û yên din jî piraniya wan Alman in. Li ser eleqeya beşdarvane ya di derbarê Kudan de Hişyar Mistefa wiha anî ziman "Beriya ku ze dest pê bikim min ji wan pirsî 'hûn dixwazin di derbarê Kurmancan de çi bizanibin?' destên xwe redikirin digotin 'Kurdis-

Pus Eine Reise nach Kurdistan (Geştek bo Kurdistanê) wiha ye: Hûn Kurdan nas dikin? Hûn dizanin welatê wan li ku ye? Ew çandeke ku ji 2500 salan zêdetir e heye, lê di heman demê de gelê bê welat e. Hûn dixwazin bêtir nas bikin? Hûn ê li dû vê talentCAMPusê bidin. Bi me re hûn dikarin xwarinên Kurdî çêkin, govendê girêdin û heta şanoyê jî bi Kurdî bilîzin. Û tekez em ê Newroza Kurdan pîroz bikin. Em ê bi hev re gelek kêfxweş bibin û hûn ê li ser Kurdan hînî gelek tiştan bibin.

Rûdaw

Baroya Şirnexê: Ewlehiya me ti kesî nîne

Baroya Şirnexê xwestiye ku polîsê bi wesayîta xwe li parêzer Serkan Karakaşî daye û birîndar

Mafê Mirovan (IHD) û gelek parêzer tevî daxuyaniya çapemeniyê bûne. Parêzer Karakaşî di çokên

kiriye ji wezîfeyê were girtin. Baroya Şirnexê îro li ber Edliyeya Şirnexê têkildarî Parêzer Serkan Karakaşî ku polîs bi wesayîta xwe lê dabû û bi giranî birîndar kiribû, daxuyanî daye. Li gorî nûçeya Ajansa Mezopotamyayê Rojhat Dîlsîz, Serokê Baroya Şirnexê têkildarî bûyerê gotiye, "Ev rewş dide nîşandan ku ewlekariya canî ya me ti kesî nîne." Alî Bayram, endamê Desteya Rêvebiriya Yekitiya Baroyên Tirkiyeyê (TTB), Rojhat Dîlsîz, Serokê Baroya Şirnexê, Samet Ataman, nûnerê Şirnexê yê Komeleya

xwe de birîndar bûye û dermankirina wî di nexweşxaneyê de didome.

"Biqestî hempişeyê me birîndar kiriye"

Di daxuyaniyê de Rojhat Dîlsîz, Serokê Baroya Şirnexê axiviye û diyar kiriye kesê ku parêzer Serkan Karakaşî birîndar kiriye, li Xizmetên Piştigiriyê ya Miduriyeta Polisan a Şirnexê qomîser e û hempişeyên me jî bi zanebûn birîndar kiriye û wiha gotiye: "Dema ku Parêzer Karakaş bi xerabûna wesayîta xwe re mijûl bûye, polis bi wesayîta ji ber wî re derbas bûye û piştî dîtiye ku wesayîta bi

awayekî bilez bi paş ve hatiye û li Karakaşî qelibandîye. Ji bo ku lêpîrsîn bi awayekî bealî bê kirin û delîl bîn komkirin hevalên me yên parêzer gelek hewldan dane lê mixabin dozgerê nobedar ê lêpîrsînê nebûye hevparê vê hewldana hevalên me û îstireheta xwe xera nekiriye. Digel ku tiştî polis kiriye hewldana kuştinê bûye jî dozgerê lêpîrsînê piştî ku îfadeyê wî girtiye ew binçav kiriye."

"Bila polîs ji peywîrê bê girtin"

Di berdewamê de Dîlsîz destnîşan kiriye ku piştî polis li xwe mikûr hatiye û qebûl kiriye ku mexsûs bi wesayîta li Karakaşî xistiye û hatiye desteser kirin û gotiye, "Ev bûyera xeternak a li dijî hevalê me yê ku nûnertiya meqamê parastinê dike nîşan dide ku ewlehiya canê tu kesî ji me tune ye. Li cihê ku ewlehiya canê parêzer tunebe ne pêkane ku behsa ewlehiya canê welatiyan bê kirin. Em careke din bang dikin; bila polîs ji wezîfeyê bê girtin û em vê êrişê li dijî parêzer û Serokê Naven-da me ya Mafê Parêzeran qebûl nakin. Dîlsîz diyar kiriye ku ji bo pêvajoya lêpîrsînê bi awayekî durist bê meşandin û faîl cezayê pewîst bigire, ji raya giştî re radigihînin ku em ê bûyerê bişopînin.

rupelanu.com

Kakeyî: Dahata mehane ya Silêmaniyê 150 milyar dînar e lê bi temamî tê dizîn

Endameke Komîsyona Darayî li Parlemantoya Kurdistanê Lîza Kakeyî diyar kir, dahata mehane ya Silêmanî, bi temamî tê dizîn. Li gor Parlementera Kurdistanê û Endama Komîsyona Sarayî Lîza Felekedîn Kakeyî eşkere kiriye, ji bo mûçeyê meha Sibata îsal, ji 488 milyon dolarê dahata neftê, 209 milyon dolar ji bo Silêmaniyê hatiye şandin. Herwiha Lîza Kakeyî destnîşan kiriye, lê mixabin li şûna ku wî diravî bidin xelkê, didizin! Kakeyî herî dawî gotiye, dahata mehane ya Silêmaniyê 150 milyar dînar e lê bi temamî tê dizîn.

rupelanu.com

Dezgeha Xêrxwazî ya Barzanî di 2021an de 104 proje û 4 hezar û 311 çalakî encam daye

Dezgeha Xêrxwazî ya Barzanî, di hindurê sala 2021ê de, 104 proje û 4 hezar û 311 çalakî encam daye. Li gor amaran, di nava salekê de ji proje û çalakîyên Dezgeha Xêrxwazî ya Barzanî, milyonek û 160 hezar û 619 malbat sûdmend bûne ku ji 6 milyon û 376 hezar û 53 kesan pêk tên. Dezgeha Xêrxwazî ya Barzanî di sala 2021ê de zêdetirî 32 milyar û 752 milyon Dînar ji bo kar û çalakîyan terxan kirine, ku 18.2 milyar Dînar ji aliyê xêrxwazên derve û 14.4 milyar Dînar ji aliyê xêrxwazên navxwe ve hatine dabînkirin. Amar diyar dikin, bêtirî 4 milyon û 300 hezar aware, milyonek û 100 hezar penaber, 801 hezar û 739 welatiyên xwecihî û 43 hezar û 750 kesên biyanî ji wan proje û çalakîyan sûdmend bûne. Hejmara projeyên alîkariya mirovî yên li nav Herêma Kurdistanê hatine encamdan, 100 proje ne û li Rojavayê Kurdistanê jî 4 proje ne. Herwiha di projeya Çavdêriya Azîzan de jî 31 hezar û 574 kes sûdmend bûne. rupelanu.com

Çekdarên ser bi Tirkiyê li Girê Spî mal û milkê welatiyekî talan kirin

Çekdarên grûpa bi navê Lîwaa El-Qeîqai a ser bi Tirkiyê, li gundê Gir Mazat ê ser bi navçeya Girê Spî, mal û milkê welatiyê bi navê Fadî Hesên El-Remezân

talan kirin. Li gorî zanyariyên xwecihî ji gundewarê navçeya Girê Spî diyar dikin, çekdaran 13 bermîl mazot, ku Fadî ji bo avdaniya zeviya xwe ya çandiniyê kiribûn, du telefon û 130 hezar lîreyên Sûrî dizîne. Çekdaran ew welatî bi wê yekê tometbar kir ku bêserûberiyê dirust dike, ji bo ku bi behaneya wê tometê mal û milkê wî talan bikin. Hatiye naskirin ku Fadî, li binkeyên grûpên çekdar û li cem grûpa bi navê Polîsên Leşkerî gilî li ser wan çekdaran pêşkêş kir, lê ew yek bêhûde bû. Ji 09ê Cotmeha 2019yan ve grûpên çekdar ên ser bi Tirkiyê, kiryarên dizî û talankirinê li navçeyên Girê Spî û Serê Kaniyê dikin, bêtirî ku ti rêgrî li pêşiya wan hebe.

rupelanu.com

'Rejîma Esad li ser Kurdan birçibûnê ferz dike'

Li Sûriyeyê Kurd bi dorpeça xwarinê re rû bi rû mane. Li çend taxên Helebê ku di bin kontrola Kurdan de ne, Hikûmeta Sûriyeyê pêşî li bidestxistina berhemên jiyanî yên xwarinê digire.

Li gorî nûçeya Middle East Eye: Li cihên ku di bin kontrola Artêşa Sûriyeyê de ne, ji 13ê Adarê ve li taxên Şêx Maksud û Eşrefiyê dorpeç li ser ard û berhemên jiyanî yên xwarinê heye. Hat zanîn ku ev dorpeç bi hefteyan e didome û niştecihên li van taxên bin serweriya Kurdan, bi birçibûnê re rû bi rû mane.

"Rejîma Esad pêkutiyê li Kurdan dike da ku destkeftiyên wan desteser bike." Yek ji aktivîstên Sûriyeyî Akram Hamo da zanîn, armanca rejîmê ew e ku taxên Helebê yên ji sala 2012an ve di bin kontrola YPGê de ne, werin teslîmgirtin. Li gorî çavkaniyên ji Şêx Maksudê hatine bidestxistin, xwarin ber bi qedandinê ve diçe, buha bi qasî 3 qatan hatine zêdekirin û ew kesên ku ji taxên din xwarinê bigirin jî li ber gefa girtinê ne.

rupelanu.com

Serok Barzanî pêşwazî li siyasetmedarê Iraqê Izet Şabender kir

Serok Mesûd Barzanî pêşwazî li siyasetmedarê Iraqî Izet Şabender kir.

Îro Sêşema 12.4.2022 Serok Barzanî li Pîrmam pêşwazî li siyasetmedarê Iraqî Izet Şabender kir. Di civînê de behsa rewşa siyasî û astengiyên li pêşya piroseya siyasî ya Iraqê hat kirin. **Hewlêr-KDP.info**

Newala çemê Botan bala geştyaran dikşîne

Li Sêrtê newala çemê Botanê bi hatina demsala biharê bala geştyaran dikşîne. Welatî li ser zinarê bi qasî 400 metre bilind e, wêneyan dikşînin.

Newala çemê Botanê dikeve devera Gundê Kayabogazê ser bi navenda parêzgeha Sêrtê ve û bi qasî 4-5 kilometreyan ji navenda bajêr dûr e.

Bi xebatên Şaredariya Sêrtê Newala çemê Botanê veguheriyê qada bîhnvedanê û ji bo werzîşên xwezayê û wênekêşiyê jî bûye ciheke guncaw.

Wekî din, du şikeftên ku ji aliyê mirovan ve hatî çêkirin li wê derê hene. Ev jî nîşan dide ku berê mirov li wê deverê jiyane. **Rûdaw**

Nahêlin derman jî derbasî Şêxmeqsûd û Eşrefiyê bibin

Endamên Firqeya 4'an taxên Şêxmeqsûd û Eşrefiyê yên Helebê dorpêç kirine û nahêlin derman jî bikevin taxan. Bin-

pêkirinên endamên Firqeya 4'an ên girêdayî hikumeta Şamê li ser taxên Şêxmeqsûd û Eşrefiyê yên Helebê dewam dikin. 8 roj e tax dorpêçkirî ne û nahêlin derman derbasî her du taxan bibin. Beriya vê dorpêçê jî nedihîştin ard û xwarin derbasî Şêxmeqsûd û Eşrefiyê bibin. Berpirsên Yekitiya Dermanfiroşan ên li taxên Şêxmeqsûd û Eşrefiyê eşkere kir ku 8 roj e derman derbasî her du taxan nebûne. Di rojên destpêkê de hin dermanfiroşan têkildarî mijarê bi şirketên dermanan re peywendî danibûn. Berpirsên diyar kir ku hin şirketan da zanîn ku Firqeya 4'an nahêl dermanan derbasî taxan bikin. Ajansa me der barê mijarê de xwe gihand hin dermanfiroşan li taxa Şêxmeqsûdê yên ku nexwestin navên xwe eşkere bikin. Dermanfiroşan bal kişand ser xetereya qutkirina dermanan ku dê bi xwe re bi taybet ji bo nexweşên dil, şeker, tansiyonê û hwd gelek pirsgrêkan bîne.

Dermanfiroş L.A. got nahêlin şirketên dermanan derbasî her du taxan bibin. L.A. destnîşan kir ku berdewamkirina qutkirina dermanan dê di warê tenduristiyê de gelek pirsgrêkan çêke û got: "Ger heta 10 rojan derman derbasî taxan nebin, dê dermanxane vala bibin." Ji 13'ê Adarê ve endamên Firqeya 4'an taxên Şêxmeqsûd û Eşrefiyê dorpêç kirine ku zêdetir 200 hezar tê de dijin. **PUKmedia**

Nêçîrvan Barzanî û Konsulê Çîk pêşxistina pêwendiyên gotûbêj kirin

Nêçîrvan Barzanî Serokê Herêma Kurdistanê, sêpêdehiya roja sêşemê 12.04.2022 ê li bajarê Hewlêrê, pêşwaziya Karel Kortanek Konsulê Giştîyê Komara Çîk li Herêma Kurdistanê kir. Di dîdarekê da, Serok Nêçîrvan Barzanî pîrozbahiyê li mêhvanê xwe kir ku weke Konsulê nû yê Komara Çîkê li Herêma Kurdistanê dest bi kar kir û ji bo kar û xebatên wî hêviya serkeftinê xwest û got ku ji bo serxistina erkê wî, ew amadeye hemû hevkarî û piştevanîyê jê re bike. Serok Nêçîrvan Barzanî got ku Herêma Kurdistanê dixwaze di hemû waran da têkiliyên xwe digel Komara Çîkê berfireh bike, her wisa, spasiya Komara Çîkê kir ku di dema şerê diji DAIŞê da û di çarçoveya hevpeymanîya navdewletî da piştevanî û hevkarîya Herêma Kurdistanê kir. Konsulê Giştîyê Komara Çîkê,

ji aliyê xwe ve, kêfxweşiya xwe diyar kir ku ew weke Konsulê Çîkê li Herêma Kurdistanê dest bi kar û erkê xwe dike û got ku welatê wî girîngiyê bi berfirehkirina têkiliyên xwe yên di hemû waran de ligel Herêma Kurdistanê dide. Têkiliyên navbera Hewlêr û

Bexdayê, pêkvejiyan û kultûra lêborînê li Herêma Kurdistanê, derfetên kar û berhemanîna Çîkê li Herêma Kurdistanê, pêşhatên dawiyê yên rewşa siyasî li Iraqê, rewşa şerê li Ukraynayê û bando- ra wî şerî li ser deverê û pêşhatên herêmî bi giştî mijarên din yên dîdarê bûn. **Hewlêr-KDP.info**

PAK: Serdozgerîya Mehkemeya Bilind bi awayekî ne yasayî navê partîya me ji lîsteya partîyên yasayî derxistîye

"Dadgeha Qanûna Bingehîn a Tirkîyeyê di meha Çileyê Paşîna 2019ê de di derbarê PAKê de doza girtinê vekir. Piştî doza girtinê hate vekirin, çend roj derbas bû, Serdozgerîya Mehkemeya Bilind (Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı) navê partîya me ji lîsteya partîyên yasayî derxist. Hiqûqnasên partîya me îtirazî vê kiriyarê Serdozgerîyê kirin, lê mixabin ev îtiraza me nehat qebûl kirin. Ji ber ku hîna doza girtinê bi encam nedaye, doza girtinê ya di derbarê PAKê da nayê wê maneyê ku PAK ne partîyeke yasayî ye. Ji xwe, piştî ku di sala 2019ê de doza girtinê hate vekirin, PAKê di bin çavdêriya Lijneya Hilbijartinê ya Çankayayê, di roja 18.10.2020ê de li Enqereyê Kongereya xwe ya Asayî ya Duyemîn li dar xist. û encamên vê kongreyê ji aliyê Serdozgerîya Mehkemeya Bilind û Dadgeha Qanûna Bingehîn ve hatine pejirandin. Herweha Dadgeha Qanûna Bingehîn wek karekî yasayî herî dawî budçeya PAKê ya 2018ê kontrol kirî ye û bi yekdemî gotîye "Budçeya PAKê ya 2018ê li gorî Yasaya Partîyên Sîyasî temam e û hatîye qebûl kirin". û ev biryara di roja 25.09.2021ê de di Rojnameya

Fermî ya Dewleta Tirkîyeyê de hate belav kirin. Ji aliyê Dadgeha Qanûna Bingehîn pajirandina budçeya PAKê û di Rojnameya

behsa perwerdeya bi zimanê kurdî, behsa mîletê Kurd û Kurdistanê tê kirin; behsa mafê çerenûsiya mîletê Kurd tê kirin;

Fermî ya Dewleta Tirkîyeyê belav kirina vê biryarê, di eslê xwe de tesdîq kirina yasayîbûna PAKê ye. Kiriyarê Serdozgerîya Mehkemeya Bilind ku navê PAK, PSK, PDKT, KKPyê ji lîsteya partîyên yasayî derxistîye, kiriyareke binpêkirina Yasaya Partîyên Sîyasî ye. Hiqûqnasên partîya me dê careke din jî bi rêyên yasayî îtirazî vê kiryarê bikin. Ji ber ku di navê PAKê de "Kurdistan" derbas dibe; ji ber ku di bernameya PAKê de

Dadgeha Qanûna Bingehîn di derbarê PAKê de doza girtinê vekirîye. PAKê jî navê xwe û bernameya xwe neguhert. Di Dadgeha Qanûna Bingehîn de bi kurdî û bi tirkî bi awayê siyasî û hiqûqî nav û bernameya xwe parast. Nuha hatîye wê merhaleya dawî ku, Dadgeha Qanûna Bingehîn bangî Serokê Giştî yê partîya me bike û bi awayekî devkî parastina dawî bê kirin û biryarekê bê dayîn. **rupelanu.com**

Deynê cotkarên Mêrdîn, Kilîs, Êlih û Şîrnexê yê elektrîkê 920 milyon lîre derbas kir

Li parêzgehên Mêrdîn, Kilîs, Êlih û Şîrnexê yên Bakurê Kurdistanê, deynê elektrîkê yê cotkarên erdê xwe av didin gihiştîye 920 milyon û 741 hezar û 401 lîre ku dike 63 milyon û 70 hezar dolar.

Parlamentêre CHPê yê Stenbolê Sezgin Tanrikulu, bi daxwaza Wezîrê Çavkaniyên Xwezayî û Enerjiyê Fatih Donmez bersiv bide pirsnameyek da Parlamantoya Tirkîyê û pirsî ka hejmara cotkarên li parêzgehên Mêrdîn, Kilîs, Êlih û Şîrnexê bi armanca avdana erdê xwe elektrîkê bikar tînin û deynê wan bo

kompanyayên elektrîkê yê sala 2021ê çiqas e.

Fatih Donmez di bersiva xwe de ragihand ku li parêzgehên Mêrdîn, Kilîs, Êlih û Şîrnexê deynê elektrîkê yên cotkarên erdê xwe av didin gihiştîye 920 milyon û 741 hezar û 401 lîre ku dike 63 milyon û 70 hezar dolar.

Donmez got: "Li Mêrdînê 6 hezar û 845 aboneyên avdaniya çandiniyê hene û deynê wan 890 milyon lîre ye. Li Şîrnexê 715 aboneyên avdaniya çandiniyê hene û deynê wan 27 milyon lîre ye. Li Kilîsê 2 hezar û 966 aboneyên avdaniya çandiniyê hene û deynê wan 2 milyon û 324 hezar û 401 lîre ye. Li Êlihê hezar û 439 aboneyên avdaniya çandiniyê hene û deynê wan milyonek û 417 hezar lîre ye."

Sezgin Tanrikulu derbarê deynê cotkaran de got: "Ev deynekî zêde ye. Sedem jî ew e; beşê enerjiyê yê projeya GAPê hat temamkirin, lê beşê avdaniyê nehat temamkirin. Ji ber wê jî li hemû Mezopotamyayê avdanî bi enerjiya elektrîkê tê kirin. Berhemhêner alîkariyê jî wernagrin. Ev xerciyên wan zêde dike û nikarin bidin. Divê di zûtirîn dem de bo elektrîkê alîkariya cotkaran bê kirin." **Rûdaw**

Rêveberiya Xweser dixwaze Peymana Civakî pesend bike

Encûmena Yasadanîne ya Rêveberiya Xweser a Bakur û Rojhilatê Sûriyê reşnivîsa "Peymana Civakî" gotûbêj dike da ku pişte bipejirîne. Peymana Civakî mekanîzmaya karê hemû saziyên

de rawestiyaye. Em tê de ne amade bin û pê re nebin, ev yek tişteke gelek xirab e. Ev dibe weke şeweyeke dîktatoriyê û dibe weke rejîma Sûriyê ku bi serê xwe hilibijatinan dike. Ev yek

"Peymana Civakî" bi tevayî hate amadekirin. Li gorî ragihandina hevserokatiya Rêveberiya Xweser, ew peyman, mekanîzma karê hemû saziyên Rêveberiya Xweser li xwe digire. Piştî peji-randinê, dê Peymana Civakî wekî destûra nû ji bo herêmên Rêveberiya Xweser kar pê bê kirin. Peymana Civakî ji van beşan pêk tê: Dîbace, prensîpên bingehîn, maf û azadî, sîstema dadmendiya civakî, di nav de jî mafên jinan. 95 madayan li xwe digirin, derbarê: Awa û sîstema birêvebirina Bakur û Rojhilatê Sûriyê. Struktura dezgehên wê, mekanîzmaya rêxistina civakê û hilibijartinan, nerîna wê li pêkhatayan û paşeroja Sûriyê û partî û rêxistinên siyasî, herwiha zimanên ku wê bêne bikaranîn, nerîna wê li jinê, berevanî, çand û rewşenbîrî, jîngeh, abûrî, perwerde û xwendin, çavdêrî û mekanîzmaya çareseriyê. Ew peyman weke destûrekê ye ji bo rêxistina karên Rêveberiya Xweser, ji aliyên siyasî, abûrî û civakî ve, û amadekariyek e ji bo nivîsîna destûreke yekbûyî ji bo Sûriyê tevî, bi hemû pêkhateyên wê. Sala 2014yan, Rêveberiya Xweser li hersê herêmên Cizîrê, Kobanê û Efrînê, Peymana Civakî ragihandibû, lê aniha wê peymanê serast dike ji bo hemû navçeyên Rêveberiya Xweser. **Rûdaw**

Rêveberiya Xweser li xwe digire. Komîteya Yasayî ya Encûmena Yasadanîne li Rêveberiya Xweser a Bakur û Rojhilatê Sûriyê, roja Yekşemê, 10ê Nîsana 2022yan reşnivîsa "Peymana Civakî" radeştî Encûmenê kiriye da ku gotûbêj bike û pişte bipejirîne. Gotûbêj kirina Peymana Civakî û peji-randinê wê di demekê de ku danûstandinên di navbera PYNK û ENKS de rawestiyane, lewma ENKS vî karî wekî hewleke tekalî wesif dike û bi tundî rexneyê lê digire. Endamê Nûneratiya ENKS Newaf Reşîd dibêje: "Ev demek e dirêj e diyaloga di navbera me û Rêveberiyê

qebûl nakin û ligel wê guhertinê nabin." Lê Serkirdeyê El Wehde Salih Bozan, ku beşek ji Encûmena Sûriyeya Demokratîk e, guhertinê di Peymana Civakî de wekî pêngavek girîng nîrxand. Serkirdeyê el-Wehde Salih Bozan jî got: "Bi rastî Peymanameya Girêbesta Civakî tişteke gelek girîng ji bo rêvebirina jiyana xelkê." Komîteya Dariştina Reşnivîsa Peymanameya Girêbesta Civakî ya Rêveberiya Xweser a Bakur û Rojhilatê Sûriyê, ji nûnerên pêkhate û partiyên siyasî, kesayetî û civaka sîvil û yasanasan pêk hatiye. Roja 12yê Sibata 2022yan, reşnivîsa

Li nav kûçe û kolanên Îzmîrê çîroka stranbêjekî

Li bajarê Îzmîrê Tirkîyê ciwanekî Kurd bi navê Musa Koçer, ev 10 sal in li kolanên Îzmîrê muzîsyeniya kolanên dike û bi stranên Kurdî xelkê li derdora xwe dicivîne. Ew tevî hewayê sar jî disa rojê çend saet derdikeve muzîka kolanên dike û bi vî karî debara xwe dike. Musa ku bi tarz û şewazên cuda stranên xwe distirê û armanca wî ew e ku, îsal jî xwe re albumeke muzîkê çêke û li qad û sehneyan stranên xwe ji xelkê re bibêje.

Awaza Kurdî li kolanên Îzmîrê Di nav qelebalixî û xirecira kolan û herikîna heyatê de ev deng û awazê Kurdî jî kolanên bajarê Îzmîrê tê... Xwediyê vê denge nûwaze ciwanekî Kurd bi navê Musa Koçer e. Ew bi xwe ji Wartoya Mûşê ye, lê zêdetir 20 salan e ku bi malbata xwe re li bajarê Îzmîrê dijî. Stranbê Musa Koçer wiha behsa xwe dike: "Ez Musa Koçer ji Xînisê me, lê eslê me ji Wartoyê ye. Ev 10 sal in ez kare muzîka kolanên dikim. Stranan dibêjim û tembûrê lê dixim." Dema ku niştêcihên Kurd û Tirk ên Îzmîrê û geştyarên biyanî berê xwe didin semta Kizlaragasi ya navceya Konakê ji nişka ve xwe li ber vê dengê xweş û zîz digrin û demên xweş derbas dikin.

"Tirk û Laz daxwaza stranên Kurdî dikin"

Musa Koçer dibêje: "Him Kurdên me him jî mîletê Îzmîrê ji min stranên Kurdî dixwazin. Tirk jî ji stranên min hez dikin. Tirk û Laz carinan tî jî imin stranên bi Kurdî dixwazin." Stranbê Musa Koçer ê ku ev 10 sal in li kolanên cuda cuda yê Îzmîrê muzîsyeniya

kolanên dike, tevî hewayê sar jî disa rojê çend saet bi serê xwe stranan dibêje û bi dahatûya vê pê debara xwe dike.

Li Îzmîrê gelek stranbêjên Kurd hene

Koçer herwiha got: "Saet 1ê nîvro tîmê wê dere û derdora saet 5an diçim. Rojê 4-5 saet dixebitim, stranan dibêjim. Ji ber ku ez stranên Kurdî dibêjim rastê astengiyên nayem, lewra êdî wek berê nîne. Lewra gele vir hîn bûye. Li Îzmîrê gelek stranbêjên Kurd hene ku muzîka kolanên dikin." Ciwanê Kurd Musa, piraniya stranên xwe bi Kurdî (Kurmançî û Zazakî), Tirkî û carinan bi zimanê Lazî jî distirê. Car caran çûk û balinde jî tîmê xwe li ber dara ku Musa stranên xwe dibêje digrin û ev dîmenên balkêş û seyr derdikevin meydanê.

Kurê dengbejekî naskirî ye

Musay ê ku bi tarz û şewazên cuda stranên xwe distirê kurê

dengbejekî naskirî ye. Bavê Musa, Dengbêj Mihemed Zekî Koçer e û li herêma Tekmana Erzirom û Vartoya Mûşê dengbê-

jekî naskirî ye. Mûsay ê ku li diwana dengbêjiya bavê xwe rabûye, dengbêjiyê jî xwe re wek çavkaniyeke sereke dibîne. Musa Koçer diyar kir: "Bavê min dengbêj e. Dema ez piçûk bûm min pir ji dengbêjiyê hez nedikir, ji min re giran dihat. Lê niha ez her roj guhdar dikim. Bi taybetî jî li klanên Dengbêj Şakiro guhdar dikim."

Musa Koçer strabejekî diyar ê Îzmîrê ye

Stranbê Musa Koçerê ku li nav kolanên izmîrê gelekî naskirî ye, niha amadehî dike ku havîna îsal jî xwe re albumeke muzîkê çêke û ji kolanên berê xwe bide sehne û platformên mezin û stranên xwe bi zêdetir guhdaran bide pêşkêşkirin û bi tarzên cuda muzîka xwe berdewam bike. **rupelanu.com**

Şandeye Îranê li gel serkirdeyên Herêma Kurdistanê civiya

Şandeye Îranê li Hewlêrê li gel Serok Barzanî, Nêçîrvan Barzanî û Mesrûr Barzanî civiya.

Konsulxaneya Îranê ya li Hewlêrê di derbarê mijarê de daxuyaniyek belav kir û tê de ragihand roja 10ê

Nîsanê şandeye Îranê bi serpereştiya Balyozê berê yê Komara Îslamî ya Îranê li Iraqê Hesen Danayîfer li Hewlêrê hevdîtinan pêk aniye.

Li gor daxuyaniyê şanda Îranê ligel Serok Barzanî, Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî û Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî civiya.

Hat ragihandin di hevdîtinan de şanda Îranê ligel berpirsên bilind ên Herêma Kurdistanê rewşa Iraq, Herêma Kurdistanê û navçeyê gotûbêj kir û herdu aliyên tekezî li ser pêşxistina peywendiyên navbera Herêma Kurdistanê û Komara Îslamî ya Îran kirin. **Rûdaw**

Amerîka hewl dide danûstandinên ENKS û PYNKê destpê bikin

Amerîka hewl dide ku danûstandinên di navbera Encûmena Nîştîmanî ya Kurd li Sûriyê (ENKS) û Partiyên Yekî-

tiya Nîştîmanî ya Kurdî (PYNK) dîsa destpê bikin, lê heta niha tu soz di navbera herdu aliyên de nehatiye danîn. Çavkaniyeke agahdar ku nexwest navê wî bê eşkerekirin ji Tora Medyayî ya Rûdawê re da zanîn ku roja 5ê Nîsanê, Şandeyê Amerîkî serdana ENKS li bajarê Qamişlo kiriye û ligel serokatiya wê egera destpêkirina danûstandinan ligel PYNK gotûbêj kiriye. Çavkaniya taybet bi Rûdawê diyar kir ku roja 25ê Adarê civîneke hevbeş di navbera şandeye ENKS û Fermandarê Giştî yê Hêzên Sûriya Demokratîk (HSD) Mazlûm Ebdî û nûnerê Amerîka hatibû lidarxistin. Di civînê de, şanda ENKS daxwaza çibicîkirina kaxeza garantiyan kiribû û daxwaza azadkirina kesên ku vê dawiyê hatibûn girtin kiribû da ku rê li pêş vegera herdu şandeyan ji bo danûstandinê bê xweşkirin.

Çavkaniyê herwiha diyar kir ku di civînê de, Mazlûm Ebdî soz dabû ku her sê medyakarên ku vê dawiyê hatibûn girtin bîr azadkirin, lê ew soza heta niha nehatiye çibicîkirin. Çavkaniya taybet bi Rûdawê di heman demê de da zanîn ku di civîna 5ê Nîsanê de, ligel şandeyê Amerîkî, ENKS careke din tekezî li ser helwesta xwe kiriye û aşkere jî kir ku heta niha tu soz ji destpêkirina danûstandan nehatiye danîn.

Diyaloga Kurdî-Kurdî

Bi destpêşxeriya Amerîkayê, danûstandinên aliyên Kurdî li Rojavayê Kurdistanê, di navbera ENKS û PYNK de destpê kiribûn. Di gera yekem de, herdu alî di 16ê Hezîrana de gihîştin nêrîneke siyasî ya hevbeş û hevtêgi-hîştinê seretayî û roja 17 Hezîrana 2020 li Heskê, di daxuyaniyeke hevbeş de rêkeftina xwe ragihandin. Herdu aliyên di gera yekem de li hev kirin, ku Rêkeftina Duhokê ya Cotmeha 2014an bibe bingeha sereke ya danûstandinên navbera wan ên derbarê desthilat, rêveberî, parastin û berevaniyê de.

Piştê di 2ê Tebaxa 2020an de qonaxa duyem a danûstandinên Kurdî-Kurdî li Rojavayê Kurdistanê destpê kiribû û piştî çend mehan ENKS û PYNK li ser Lêvegereke Siyasî û mijarên îdarî û rêveberiyê lihev kiribûn, lê naverok û hûrgiliyên wê nahetibû aşkerekirin. Danûstandinên herdu aliyên di qonaxa sêyem de hatine rawestandî û di wan demên dawî de, di navbera ENKS û partiyên ser bi Rêveberiya Xweser de alozî zêdetir bûne. **Rûdaw**

Wezîrê Tendirustiyê bi şandeke Rêxistina Tendirustiya Cîhanî re civiya

Tendirustiyê yê Herêma Kurdistanê û du rayedarên din ên Wezareta Tendirustiyê, pêşwazî li şandeke Rêx-

istina Tendirustiya Cîhanî (WHO) li dîwana wezaretê kirin. Li gor agahiyên, Wezîrê Tendirustiyê Dr. Saman Berzincî û Rêveberê Giştî yê Planan Dr. Serheng Cambaz û Rêveberê Giştî yê Karûbarên Tendirustiyê Dr. Kawa Xelîl, bi şandeke Rêxistina Tendirustiya Cîhanî (WHO) ya Ofîsa Iraqê li dîwana wezaretê ya li Hewlêrê civiyan. Hat zanîn, di civînê de rewşa nexweşiya vîrusa Koronayê, rûbirûbûna qeyranan, amadekariya plana bê ya pêkve xebatê, gotûbêja mekanîzmaya xebatê, hemahengiya zêdetir, bernameya bê ya encamdanê, rêxistin, reformkirina sîstema data û zanyarî yê nîşanderên tendirustiyê li saziyên tendirustiyê hat axaftin.

rupelanu.com

Operasyona çakoça Hesinî li Kerkûkê dest pê kir

Li gorî daxuyaniya Femandariya Operasyonên Hevbeş, hêzên ewlehiyê îro Çarşemê li Kerkûkê dest bi operasyonê kirine û navê wê Çakoça Hesin kirine.

Di daxuyaniyê de şaneyê got "Di bin çavdêriya Femandariya Operasyonên Hevbeş de, îro danê sibê operasyona "Çakoça Hesinî" ku operasyoneke ewlekarî ya berfirehe ji bo lêgerîna Wadî el Şay û Wadî Ezgêtûn li parêzgeha Kerkûkê û navçeyên derdora wê dest pê kir. heta zincîre çiyayên Hemrînê."

Di daxuyaniyê de hat gotin, "Komên Dijî Terorê ji bilî hêzên taybet ên artêşa Êraqê bi piştgiriya Hêza Esmanî û Firokevaniya artêşê di vê operasyonê de beşdar bûne."

Wî her wiha got, "Operasyon bi armanca zuwakirina çavkaniyên terorê, şopandina endamên terorîstên DAÎŞê, û paqijkirina erdan hat."

PUKmedia

Li Şingalê di navbera du malabetên Kurdên Êzidî û Ereb de şer derket

Li Şingalê di navbera du malbatan de ku yek Kurdên Êzidî û ya din Ereb bûye, şer derket û du kes bi sivikî birîndar bûn. Îro serê sibeha roja Çarşembê 13ê

Nîsana 2022ê ji ber çêrandina pez di nav dextleke avî de li Komelgeha Guhbîl a bakurê Çiyayê Şingalê şer di navbera du malbatan de derket. Li gor şahidhalan, destpêkê şer bi kevir û daran bûye û du kes bi sivikî ji piştên xwe ve birîndar bûne, piştê çek hatine bikaranîn, lê kes bi gulean birîndar nebûye.

Berpirsekî emnî yê deverê ji Rûdawê re got, malbatek ji wan Ereb e û ya din jî Kurdên Ezdî ye. Herwiha da zanîn ku piştî şer di navbera herdu malbatan de derketiye wan serdana cihê bûyerê kirine û hewl didin pirsgirêk mezin nebe û bê çareserkin.

Rûdaw

Enfalkirina Kurdan tawaneke naye ji bîr kirin

Ev rewşa gelê kurd ê stem-lêkirî ye... Herdem kuştin, lêdan, enfal, kîmyabaran, topbaran, bombebaran û qirkirina bi komî bi ser de tê encamdan, lê mixabin, aliyên peywendîdar ên navnetewî jî her bêdeng in.

Îro 14 / 4 / 2015`e li bajarê Çemçemal 27 salvegera karesata Enfal tê lidarxistin.

Her sal di rojek weku îro de karesata Enfal a di encamê de ji jin, keç, zarok, mêr û pîr 180 Kurd bê ser û şûnbûn û bi zîndî hatin çal kirin, tê bibîrxistin.

Ev karesat ji aliyê rêjîma Partiya Baas a şovenîst ve bi ser gelê Kurd de pêk hat û ji 18 / 2 / 1988`an de dest pê kir û ta 6 / 9 / 1988`an birêve çû.

Piştî ewqas stem û zordarî û serkotkirin hîn jî civaka navneteweyî bê denge û tenê temaşevan e.

Ev katjimêr ê şehîdekî Germiyanî Kurdistanî ye û ew pur ê dayîkeke Germiyanî Kurdistanî ye.

Rêjîma Sedam ê xwînvexwer ê bidarvekirî bi alîkariya çaşên kurd 182000 welatiyên sivil li biyabana başûrê Êraqê bi xweşî û zndî binax kiriye.

Bila tevahî cihan li hemberî van wêne û dîmenan kûr û bê çav bibin.

Nefret li danazana mafên mirova ku ji aliyê bêhtir ji 185 welatan ve hatiye wajokrin û morkirin ku yek ji wan wlatên Êraqê her weha Tirkîyê jî ye ku niha li Efrînê hemû xal û prensîpên danazana mafên mirovan rojane bînpê dîkin û pêvana mirovahiyê derbas kirine û êdî tişt li holê nema ye...

Sedam Hisên dîktetore xwînmij ê Êraqê ku di sala 1968`an dem lawê apê xwe tawankar Elî Hesen Mecîd ku piştî kîmyabarankirina Helebçeyê ji aliyê nemir serok Mam Celal ve bi Elî Kîmyawî hat bi navkirin, ji pileya Erîf di artêşa Êraqê de ji bo pîlana jinavbirina gelê kurd bilind kir û hêdî hêdî tako di sala 1987`an de, bi wajoya dîktore Êraqê Sedam Hisên, Elî Hesen Mecîd pismaê xwe kir bi hakimê yekemîn û wek desthilata xwe li ser Êraqê desthilat da bi pismamê xwe li Başûrê Kurdistanê.

Her weha dema ku Elî Kîmyawî wek hakimê Başûrê Kurdistanê hat destnîşankirin, projeya jinavbirina gelê kurd li ser sê xalên pîr metirsîdar wek pîlan-nameyêke regezperestî şovenîst pîlankirin, ji xwe re kir armanc û dest bi bi cihkirina wa projeya qirkirina regezî bi komî kir li dijî gelê kurd li ser 3 qonaxan kir, bi cî bi cihkirina pîlan û projeya qirkirina gelê kurd bi van 3 qonaxên metirsîdar ên li jêr re derbas bûn. Hinek helwestên li ser Enfalên ku rêjîma Se4dam Hisên li dijî kurdan pêkaniye li vê raportê bişopînin. Waşinton bi xemgînî Enfal bi bîr anî.

Di roja 14/4/2018`an, Qunsilxaneyê Emrîkî a li Hewlêrê salvegera Enfalên a li dijî Gelê Kurd bi bîr anî.

PUKmedia`yê wênayek ji belavokê Qunsiliyê wergirt ku

têde digot Rêjîma Sedam Hisên di çarçoveya oparesyona Enfalên de dest bui êrîşkê kir. Di encamêde bi deh hezaran bêsûc û sivilên Êraq hatin kuştin û yê din jî birîndar bûn. Îro bi xemgîniyeke mazin em hemû Enfalên bi bîr tînin û tekez kir ku ew dê erkên xwe ji bo venegerîna bûyerên wek vî birîn in. Belavokê dest nîşan kir ku ew pêşerojê ewle û Demokratîk ji Êraq ê re dexwaz dike. Mehdî; Enfal tawaneke bê wêne ye li dijî kurd bû.

Share to EmailShare to TelegramShare to ViberShare to WhatsAppShare to TwitterShare to Facebook

Mehdî di salvegera Enfalên de nîgeraniya xwe anî ser ziman û şermazar kir.

Serokwezîrê Êraqê Dr. Adil EbdulMehdî derbarê helwesta xwe ya bi boneya 31`mîn salvegera kokuji û kerseta herî mezin ku li dijî gelê kurd pêkhatiye de wiha got; "Enfal tawaneke bê wêne ye li dijî kurd bû."

Di gotareke serokwezîrê berê yê Êraqê de ku bi navê wî ji aliyê Mehdî Alaq ve di merassîma 31`mîn salvegera keresata Enfalên li navçeya Germiyanê hatiye xwendin, aşkire kir ku Komkujiyên Enfalên bû sedema jinavbirina 182 hezar welatiyên kurd ê bê guneh û beşeke din jî bi darê zorê ji navçeyên wan koçber kir.

Her weah serokwezîr Dr. Adil EbdulMehdî di dirêjahiya gotara xwe de wiha nivîsiye; "Em bi asta xemgînî û komkujiyên ku gelê kurd tê de derbasbûye dizanin û pê dihesin ku ew birîn ti carî nauye dermankirin û ev li ser stuyê me ye ku em tev hewil bidin ku ew gorên bi komî vekin û rufatên qurbanîyan ji bo warê wan yê resen û ji malbatên wan re vegerînin."

Di dawîya gotara xwe de, Mehdî daxwaz kir ku pîr bi lez û berferê dest bi lêgerîna gorên bi komî bikin takovegerînin bo malbatên wan û xizmetekî baştir ji wan re pêşkêş bikin û spasiya hikûmeta Herêma Kurdistanê kir ku xizmetî malbatên Enfalên dîkin û xwedî li wan derdikevin.

Mafê mirova; Enfal qirêjtirîn tawane li dijî kurdan

Mafê mirovan ya Êraqê wiha Enfal nîrxand; Enfal qirêjtirîn tawane li dijî kurdan pêkhatiye.

Endamê komisyona mafê mirovan ya Êraqê Dr. Besme Mihemed Misetefa kuştin û jinavbirina gelê ku bi riya

operasyonên Enfalên qirêjtirîn û metirsîdartiin tawan ku Sedam Hisên li dijî gelê kurd kiriye nîrxand.

Di belavokeke xwe de ku ji bo 31`mîn salvegera tawanên rêjîma Ba`es li dijî gelê kurd bi navê Enfalê pêkaniye de, Komisyona Mafê Mirovan ya Êraqê ku wênayek bi dest PUKmedia`yê ketiye tê de hatiye ku rêjîma Sedam Hisên yê tawanbar bi riya operasyonên jinavbirina gelê kurd di bin navê Enfalên ku ji sûretên Quranê bikaraniye û rewşa kiriye ku tawanên mezin li dijî gelê kurd bike û bêje ev ji Quranê hatiye.

Di wê belavokê de, Besme Mihemed amaje bi wê yekê kir ku

serbarî ku 30 sal bi ser tawanên Enfalên re derbas bû ye, hîn jî gelek ji gelê kurd bi tazybetî malbatên wan kesên ku di operasyonên Enfalên de jinavçûne li benda vegera kesên xwe ne, an jî bi dûv belgeyan digerin tako biselmînin ku çarenivîsa kesên wan çî bi serhatiye.

Serokkomarê berê yê Êraqê Masûm: Tewana Enfal birîneke di wijdana mirovahiyê de

Serokkomarê berê yê Êraqê Dr. Fuad Masûm bi bona 27 mîn salvegera karesata Enfal peyamek da bû.

Serokkomarê berê ê Êraqê di peyama xwe da xuyakirin ku îro Êraq bi giştî û bi teybet Kurdistan salvegera tawaneke bi eş bibîrtîne, ku ew jî tewana Efalet û komkujîya bi ser gelê Kurd de pêk hatî ya yek ji karesatên mezine di dîroka gelê me de, komkujîyeke ku dê herdem di wijdana mirovahiyên de her birînek be.

Serok Masûm wiha pê de çû: Rêjîma dîktetore bi tewana Enfal û êrişa bi ser gelê Kurd e, diyar kir ku çendê zordare û nîrxên mirovahiyê bin pê dike û di encama van tewana de bêtir 180 hezar kes ji jin û mêr, pîr û kal û zarok zîndî hatine çal kirin û di encama kîmyabaran û bombebaran esmanî de bêtir 4000 gund hatine rûxandin û bi sed hezaran kes jî hatine koçber kirin.

Serokkomar dabû xuya kirin ku dê ev tewan û hemû tewanên rêjîma zordar a tîkçûyî encam dane, me bêtir bi sisteman Demokratîk ve weku hilbijardeyekê girêbidin ku bê wê jiyana siyasî, civakî û ewlehiya civakê pêk nayê.

Serokkomar di dawîya peyama xwe de qurbanîyên Enfal û kesûkarên wan silavkirin û tekez li ser Êraqê yekgirtî ku di nav biratiyê de jiyân dike kir.

Hozan Efrînî

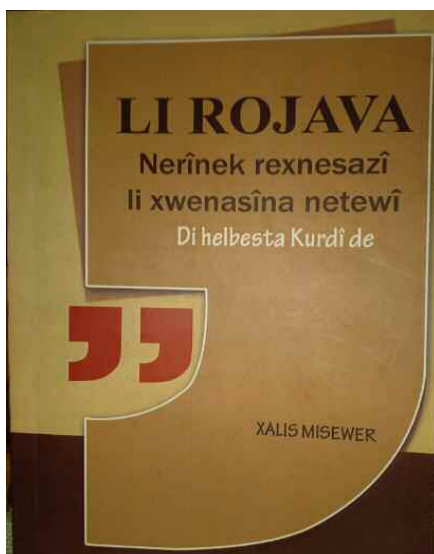
Xalis Misewer û Pirtûkek Nû

Konê Reş

Vê carê jî, mamoste (Xalis Misewer), pirtûkxaneya kurdî bi vê pirtûka xwe ya nû: (Li Rojava Nerînek Rexnesazî li Xwenasîna Netewî di Helbesta Kurdî de), dewlemend kir û cihekî vala tede li gor zanîbûna xwe di rexne û nîrxê helbesta kurdî de li Rojava zelal kiriye. Ev pirtûka wî, ji bilî pêş-

gotina wî, li ser zîlana van helbestvanên kurd li Rojava digere. Ew jî evin: Dildarê Mîdî, Diya Ciwan, Seydayê Cegerxwîn, Seydayê Tîrêj, Seydayê Keleş, Rezoyê Osê, Konê Reş, Dr. Nûredîn Zaza, Qedrî Can, Mele Ehmed Namî, Mele Ehmedî Palo, Mehmûd Sebrî, Mihemed Elî Heso, Ferhad Içmo, Ebûdê Mexso. Mamoste Xalis di pêşgotina xwe de wiha dibêje: (Di vê babetê de, emê helbestvanên kurd yên Rojava, ku berhemên wan li ber destên me hene, ji aliyên netewî û wêneyên hunerî, ji sirûd û xweşxaneyên wan lêkolîn bikin. Bê ka helbesyên wan gîhane kîjan asta hunerî û ta kîjan redeste van helbestvanan karîbû bi helbestên xwe yên bedew, rê li ber mîletê xwe ronî bikin û wî bi pîrsgirêka netewî û bi bindestiya wî ve hişyar û mijûl bikin...). Bêguman ev pirtûka mamoste Xalis navtêdaneke ji helbestvanên ku bi kurdî dinivîsînin. Herwiha jî bankeke ku keç û xortên kurdan bi kurdî

his û hasten xwe derînin. Û di bawerîya min de ev yekemîn hewildane di rexne û nîrxê helbesta kurdî de li Rojava, bi zimanê Kurdî. Ji dil û can spasiya mamoste Xalis Misewer dikim û vê pirtûka wî li xwendevanên zimanê Kurdî pîroz dikim.

Li Mêrsînê Zimanê Kurdî bu hinceta sirgûnkirinê

Li bajarê Mêrsînê ya Tirkîyeyê, mamosteyê Zimanê Tirkî Hudaî Morsumbul, bi hinceta ku zarokan teşwîqê dersên hîlbijartî yên Zazakî û Kurmancî kirine, 2 doz lê hatin vekirin û bi vê hincetê jî hat sirgûnkirin. Hudaî Morsumbul ê ku li navçeya Akdenîzê ya Mêrsînê mamostetîya xwe dikir, bi hinceta ku bi zarokan re bi Kurdî diaxive û agahiyên li ser Kurdî dide, hat sizadan. Li gorî nûçeya K24ê; 7 meh in li ser Morsumbul lêkolîn tê kirin. Li gorî gotina mamosteyê sirgûnkirî; ji ber ku wî di dersê de gotiye 'ez jî Kurdê Elewî me' ev jî bûye sedema lêkolînê. Hudaî Morsumbul dibêje ku danasîna Selahîdîn Eyûbî ya bi xwendekaran jî wekî sûc hatiye dîtin û bi tometa "Lêkolîna fermanîdaranê Kurd dike" ketiye nav dosyeya lêkolînê. Mamosteyê ku bi dayîna mînakên Zimanê Kurdî hatiye sirgûnkirin, dide zanîn ku ew li ser Zimanê Kurdî xebatan dike û dixwaze ji îro pê ve mamostetîya Zimanê Kurdî bike. Mamoste Kurd Hudaî Morsumbul ji Rûdawê re ragihand, ji ber ku wî xwendavan ji bo hîlbijartina dersa Zazakî û Kurmancî teşwîq kirine gelek heqaret lê hatine kirin. Li Bakurê Kurdistan û Tirkîyê, xwendevanên polên 5, 6, 7 û 8an her sal dikarin navên xwe ji bo dersên bijarte tomar bikin. Eger di her polekê de 10 xwendevan dersa bijarte ya Kurdî hîlbijêrin, dê ji bo wan di poleke taybet de heftane 2 demjimêr dersên fêrkirina Kurdî bên dayîn, lê gelek caran ev maf ji aliyê rêveberiyên dibistanan ve tê astengkirin.

"Tu dê bi kelemçeyê werî derxistin"

Mamoste Hudaî Morsumbul anî ziman ku di dema kampanyaya dersa bijarte ya Kurdî de rêveberê dibistana ku ew lê mamostetiyê dike ji ber ku wî ji xwendevanên re

kitêbên Kurdî anîne gef lê xwariye gotiye 'dê rojekê bi kelemçe te ji vir derxin'.

Hat sirgûnkirin

Rêveberiya

Perwerdehiya

Mêrsînê, derbarê mamoste Hudaî Morsumbul ku li Dibistana Navîn a Ulubatlı Hasan a navçeya Akdenîzê dixebitî de, bi hinceta ku bi xwendekarên xwe re bi Kurdî û Erebî diaxive û ji bo dersên bijarte yên kurdî xwendekar han dane, lêpîrsîn da destpêkirin. Morsumbul ê 23 sal e mamostetîya zimanê tirkî dike, ji dibistana kar dikir, sirgûnî Dibistana Navîn a Yenîtaşkent Yusuf Bayik hat kirin.

"Hewl dan min desteser bikin"

Morsumbul îro 10ê Nîsanê li ser hesabê xwe yê Twitterê di parvekirinekê de got, "Roja 5ê Nîsana 2022an di saet derdora 13:30an de kesekî bi navê Ferdî, bêtî ku diyar bike kî ye, xwest min di jûra mamosteyan de li ber çavên xwendekarên min desteser bike. Min bi fermî lêpîrsîn li ser wî da destpêkirin. Ji bo xebata me ya di hîlbijartina dersa Kurdî de divê xelatê bidin me, ne sîza." Hudaî Morsumbul di derbarê bûyerê de ji Rûdawê re diyar kir ku wî rê nedaye ku bê

desteser kirin, ji ber wê jî kesê bi navê Ferdî ew dehf daye û heqaret lê kiriye û paşê li dozgeriyê piştrast kiriye ku ew kesê ku dixwest wî desteser bike polîs bûye, lê heta

niha bi fermî nehatine ji bo girtina wî.

Ji bo Hudaî Morsumbul piştigirî

Însiyatîfa Mamosteyên Kurdî jî li ser hesabê xwe twitterê piştevaniya xwe bo Morsumbul nîşan dane û dibêje: "Em hemî şahîdê xebata te ne. Diyar e ku hin çavnebare ji vê yekê aciz bûne lê em meydanê ji wan re nahêlin mamoste Hudaî nebitenê ye. Divê em li wî xwedî derkevin.

Herwiha Platforma Mamosteyên Kurdî jî li ser hesabê xwe yê twitterê piştigirî nîşan daye û dibêje: "Sirgûn kirina mamoste @HudaîMorsumbul vê dide nîşan ku hin sazî û rêxistin ji xebatên zimanê Kurdî aciz in. Bi sîyaseta tirsandin sirgûn kirin û zordariyê xebatên me nikarin bisekinînin. Ziman mafekî mirovîyê û helbet wê hemû kes zimanê Kurdî bi mecbûrî bipejirînin..."

Li Tirkîyê her sal di çarçoveya dersên bijarte de xwendevan dikarin dersên Kurdî (Zazakî, Kurmancî) hîlbijêrin.

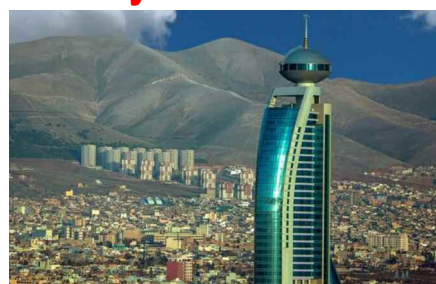
Rûdaw

Wezareta Şaredarî: Nêzikî 300 milyon Dînar ji bo Silêmaniyê hat terxankirin

Ji bo nûjenkirina kolanên çend taxên bajarê Silêmaniyê. Wezareta Şaredarî û Geştûguzar ragihand, bi mebesta nûjenkirina kolanên çend taxên bajarê Silêmaniyê, razemendî ji bo xerckirina nêzikî 300 milyon Dînar li ser plana sala 2022an hat dayîn. Li gor daxuyaniyê Wezareta Şaredarî û Geştûguzar, razemendî li ser xer-

ckirina (299.997.500) Dînar hat dayîn ji bo nûjenkirina hin kolanên têkçûyî yên çend taxên bajarê Silêmaniyê. Di daxuyaniyê de amaje bi wê hat dayîn, ev plan dê bandora wê li ser bilindkirina asta xizmetguzariyên wan taxên Silêmaniyê hebe û herwiha dê asankariyê ji bo çûnûhatina welatî û ajokeran bike.

rupelanu.com

Perwerdekar

Hemû tiştan ji xwe bipirsîn; ez çiqasî perwerdekirî me? Mirovê perwerdekar divê her gav amade be ku zanebûna xwe zêde bike, zanebûna xwe parve bike û tucara jibîrneke ku mirov him perwerdekar e û him jî şagirt e. Di civatan de

Şerefîxan Cizîrînivîskar tucara mirov tenê nabin perwerdekar, Di pêvajoya perwerdê de mirov him dibe perwerdekar û him jî dibe şagirt. Ma perwerdekarê ku bibêje; zanebûna min têra min heye û hewcedariya min bi zanebûnê zêdetir, nû û bikêrhatî tune ye, bi rastî çiqasî wateya perwerdê rast fêmkirî ye? Em dizanin ku rêberên olî her gav ji pirtûkên olî buyer û hedîsan pêşkêş dikin. Ma bi rastî hewcedariya van rêberên olî bi zanebûnê nû, hemdemî û pratîkî tune ye? Ma di pirtûkên pîroz de qala jiyana modern tê kirin? Ma hema oldarî tenê qala cûnet û cehnemê ye? Ma ne divê ol bersiva jiyana me ya nûha ji bide? Ew daxwaz ji bona hemû cûrê çalakîyên civakî derbas dibin. Hilbet mebesta min bi perwerdekarên ne tenê mamoste ne, bi mamostan re dê û bav, nivîskar, rojnamevan, siyasetmedar, peşengên olî û hew. Hemû bi hevdu re li ser pîrsgirêka perwerdê xwedî bandor in. Ji ber vê rastiya hanê jî pîrsên min ji bona hemû qatgoriyên sosyal ku pêşengî, rêberî, serokatî û sermîyantîya civakê dikin derbas dibin... Mirov bi hêsanî dikare bibêje; hemû kes di jîyanê de perwerdekar e. Lê weke ku Marks jî dibêje; hemû perwerdekar hewcedarê perwerdê ne! Baş tê zanîn ku perwerde ne tenê di nava çar diwarê dibistanan de pêk tê. Perwerde di civakê de pêvajoyeke ku hertim berdewam e. Ev pêvajoyê dikare afirîner be, dikare derengmayî be, dikare pasîf be, dikare neyênî be... Ji ber vê yekê pêvajoya perwerdê, pêvajoyeke diyalektîkî ye. Di hemû waran de pîralî ye. Perwerde ne rewşeke qeşagirtiye. Ne her gav di cîhê xwe de rawestîya ye. Ango hêz, nîrx û pîvanên ku li dijî hevdu ne, di heman pêvajoyê de, bî hevdu re bi çirê jî dileyîzin! Bi hevdu re dikevin nava berberiyê, fêde û zirara nîrxên wana li bêjîngan dikeve, ji hêla pratîk de tîr parzûnandin û di dawî de an dibin bar ji mirovan re an jî mirovan berbî azadî û rizgarîbûnê de dibin. Perwerde divê xizmetê ji azadî û rizgarîbûna mirovan re bike. Ya na ew nabe perwerde. Çavkaniyên perwerdê, alav û kanalên ku perwerde pêkêkin bîst û çar seatan kardîkin. Perwerde bi qasî ku tiştên, nîrxên, nêrînen baş pêşkeş dike, pê re tiştên xerab jî pêşkêş dike. Ji bona mînak; gelek caran mejîşûştin weke perwerde tê bi navkirin. Bi taybet jî hêzên sîyasî û dewletî dikarin mejîşûştinê weke perwerde bi nav bikin... Lê mejîşûştin nabe perwerde. Gava ku perwerde tene li gora formasyonê teng pêşde biçe, perwerde nabe civakî. Ji ber ku civak pîralî ye, divê perwerde jî pîralî be, divê pîr nîrxî be jî, xerabî û başîyê bi hevdu re fêrî mirovan bike. Girêdana wan nîrxan baş zelal bike. Xerabî û başîyê bi xetên qalîn raxe ber çavan. Ma mirovê ku nizani be tarîfî çîye ew ê çava qîmeta ronahîyê fêmkirî bike? Ma ku mirov tehlîyê nizani be, wateya şêranîyê wê gavê ji bona wîna dibe çî? Ma mekrohî û bedewbûn jî ne wilo ye? Perwerde divê civakê, dîrokê û jîyanê bi hemû rastî û xwariya wana pêşkêşî mirovan bike... Çi di komelayekê de, çi di dibistanekê de, çi di rêxistineke de, çi di rojnameyekê de, çi di pirtûkekê de... Neqandin û hîlbijartin jî karê mirovên şagirt e! Şagirt jî bêşik ew ê dûra bibe perwerdekar... Û perwerdekar wê dîsa bibe şagirt! Ma jiyana şênber ne wilo birêve diçe?

PAK: Em Şehîdên Enfalê Bigiramî Bibîrtînin

PAK (Partiya Azadîya Kurdistanê) di derheqê komkujîya Enfalê peyamek belav kir.

Peyama ji aliyê Buroya Çapemenî û Ragihandinê ya PAKê hatîye belav kirin wiha ye:

Em Şehîdên Enfalê Bigiramî Bibîrtînin

Di sala 1986an de Dewleta Iraq a Saddam Huseyîn di dema şerê bi Îranê re hêzeke mezin şand ser Başûrê Kurdistanê.

Armanc kuştina hemû mêrên Kurd ên ji 13 salî heta 70 salî bû. Ji bo ev armanc pêk bê, hemû rê û awa mubah bû; bombekirin, ji bin ve wêrankirina gund û bajarên, qetlîamên gelêrî, bikaranîna çekên kîmyayî û hwd.

Ev êrîşên hovane 3 salan berdewam kir, lê êrîşên herî mezin di sala 1988an de rûda, Helebçe yek ji wan êrîşan bû. Ne tenê Kurd her wiha Asûrî û Turkmenan jî ji van êrîşan para xwe girt.

Enfal bi qetlîkirina 8000 mêrên Barzanîyan dest pê kir û heta sala 1989an 182.000 Kurdistanî hatin qetlî kirin.

Di encamê de 182.000 Kurdistanî hatin kuştin, ji 4665 gundên başûrê Kurdistanê 4000ê wê bi erdê re kirin yek, bajarên wek Qeladiza, Seydsadiq yek mala ku ava nema. 3000 mizgeft, 2000 dibistan, 300 nexweşxane û 27 dêr wêran kirin. Milyonek Kurdistanî cih û warên xwe berdan bi çol û çiya ketin. Elektrîk, telefon, rê hemû felc bûn, zevî û ziraet beyar man, heywanê wan kedî neman. Dema leşkerên Saddam trîbuna bendava Dukanê vekir, bi sedan gund bi xanî û mal û zevîyên xwe di binê avê de man.

Saddam û heramiyên wî navê vê jenosîde ku wan ji Quranê girtibû, danîbû "Enfal". Enfal mana xwe "xenîmeta şer" e. Belê rast e, Saddam ne tenê Kurdistan wêran kir, mêrên ku destê wan çek digre kuşt, bi dehhezaran jinên kurd ber bi çolên Ereban ve mecbûrî koçberîyê kir, wek "xenîmeta şer" dest danî ser wan, destdirêjî li wan kir û hinekên wan li sûkên dewletên Xelîcê firotin. Hîn îro jî li deverên Ereban, gorên komkujîya Kurdan dertên holê.

Îşaretên qirkirina Kurdan hîn di sala 1983an de, dema bi girtin û kuştina hemû mêrên Barzanîyan ku bi dest xistibûn dîyar bûbû. Baasîyan avêtibû ser herêma Barzan, ji 10ê heta 70 salî, 8000 mêrên Barzanîyan dîl girtibûn û biribûn çolên başûrê Iraqê û hemû bi saxî binêrd kiribûn. Jinên wan li Musul û Hewlêrê mecbûrê îqametê kiribûn.

Yek ji qetlîama herî mezin ku tarîxa modern şahid bûye, komkujîya Enfalê ye. Ew sê salên di navbera 1986-1989an de, Saddam ew êrîşên hov, di bin sîya şerê bi Îranê re kir.

Emerîka, Ewropa, Yekitîya Sowyet ,dinya , musulman, cîranên Kurdistanê hemû bédeng man, çavê xwe girtin û xwe kerr kirin. Kîngê bi sedhezaran Kurd ji bo hewla canê xwe, li sînorên Tirkîyê asê bûn û ew dîmen bi rêya televizyona ketin malên Emerîkî û Ewropîyan, hîn nuh dezgehên navneteweyî dengên xwe bilind kirin. Hîn jî ew sûretên bi sedhezaran Kurd di serma û qesemê de ku xwe li sînorên Tirkîye, Îran û Sûrîyê dabûn di hafizeyan de teze ne.

Lê belê, ne jenosîdên pêştir, ne ya Enfalê, ne jî yên vê paşîyê lidarketine, nekarîye rê li ber doza azadîya Kurdistanê bigire.

Belê, Enfal ne bes jenosîda li dijî gelê Kurdistanê bû, ew herweha jenosîdeke li dijî mirovatîyê jî bû.

Bi hemû wehşet û wêrankarîya xwe Enfalê jî xelkê Kurd teslîm negirt. Gelê kurd ew 4000 gund û bajarên xwe ji nû ve ava kirin, rê û pire ji berê jî çêtir kirin. Zevî ji nû ve şîn bûn, kerîyên pez û garana dewaran li mêrgên Kurdistanê ji nuh ve çêriyan. Li ser axa xwe, xwe bi xwe îdare kir, azadî û demokrasîyeke ku tu car ew ax nebûye şahid, anî.

Dewleta Federa ya Kurdistana Başûr îro ne tenê ji bo Kurdan, herweha ji bo Asûrî, Turkmen, Ereb, ji hemû etnîsîte, Êzîdî, Suryanî, Kildanî, Şebek, Ehlî Heq, Şîî hemû ol û mezhebî re bûye sitar.

Divê dinya êdî vekirî piştgirîya gelê Kurd bike ku xwe bi xwe îdare bike, mecbûrî jîyana bi dewletên ku ev kerset anîne serê wan, neke. Divê em hemû Kurdên li dinyayê, Dewleta Federe ya Kurdistana Başûr biparêzin.

Parlamentoya Kurdistanê roja 14ê Nîsanê, ji bo bibîranîna Enfala reş, îlan kirîye. Kurd ne tenê di roja 14ê Nîsanê de, wê tim û tim vê qirkirîne bîne bîra xwe û ew ê ji bîr neke.

Em şehîdên Enfalê û hemû şehîdên Kurdistanê bigiramî bibîrtînin û yên ku ev jenosîda pêk anîne, bi tûndî rûreş dikin.

14.04.2022

Buroya Çapemenî û Ragihandinê ya PAKê

Kürtlerin büyük göç öyküsünün üzerinden 34 yıl geçti

Bugün Irak'ın devrik diktatörü Saddam Hüseyin ve Baas rejiminin 34 Mart 1991'de Güney Kürdistan'a saldırısı sonucu milyonlarca sivilin göç etmesinin yıldönümü. Güney Kürdistan'daki Kürtlerin özgürlük mücadelesi ve fedakarlıklarının ardından 5 Mart 1991'de Saddam Hüseyin diktatörünün Kürdistan'dan kovulması için halk ayaklanması (raperin) başladı. Ranya'da start alan Raperin dalga dalga Güney Kürdistan'ın tüm kentleri, ilçeleri ve köylerine yayıldı. Saddam'ın askerleri memurları Güney Kürdistan'dan kovuldu. En son 21 Mart 1991'de Kerkük ayaklandı ve Saddam rejimini kentten kovdu. Ayaklanmanın ardından Irak Rejimi, Irak'ta sürgün edilmiş bir İran direniş grubu olduğunu

iddia eden Halkın Mücahitleri (Mucahid-e-Khalq) ile işbirliği içinde şiddetli askeri operasyonlar yoluyla Kürdistan topraklarının bir kısmını geri almayı başardı.

Baas Rejimi'nin Kürtlere karşı yürüttüğü yoğun askeri operasyonlar, 31 Mart 1991'de Kürt halkının dağlara ve ardından İran'a veya Türkiye'ye ve diğer batı ülkelerine büyük bir göçüne neden oldu.

Irak rejiminin gerçekleştirdiği bu saldırılar karşısında yeniden rejimin zulüm ve baskılarıyla karşı karşıya kalmak istemeyen Güney Kürdistan halkı çözümü Kuzey ve Doğu Kürdistan'ın karlı ve zorlu dağlarına vurmakta buldu.

Toplam 1.400.000 kişi

yerinden edildi ve İran, Avrupa ve Amerika'ya sığındı ve insani bir felaketle karşı karşıya kaldı ve BM Güvenlik Konseyi'ni Kürt bölgeleri üzerinde uçuşa yasak bölge ilan etmek için 688 sayılı kararı çıkarmaya çağırdı.

Bu kaçış esnasında bir çok sivil Kürt Irak rejim güçleri tarafından katledilirken, soğuk hava ve zorlu yaşam koşullarından dolayı, kaçış esnasında çoğunluğunu kadın ve çocukların oluşturduğu yüzlerce kişi de ya soğuktan donarak ya da açlıktan dolayı yollarda hayatını kaybetti.

Güney Kürdistan'ın Eylül ve Mayıs devrimleri, ardından halk ayaklanması ile bugünkü Kürdistan Bölgesi'nin federal statüsünün kazanılmasının önünü açtı.

BasNews

İran (Haşdi Şabi-PKK), Ortak Tatbikatı / KYB'nin acıklı durumu...

İbrahim GÜÇLÜ
(ibrahimguclu21@gmail.com)

Kürtler ve Iraklıların, 2003 yılında Baas Rejiminin ortadan kaldırılmasından, 2005 yılından federal devlete yeni bir anayasa ve referandumla karar verilmesinden sonra, rahat edileceği düşünülüyordu. Ne yazık ki gerçek yaşam öyle olmadı: Irak Federal Devleti ve Kürdistan Federe Devleti üzerinden kara bulutlar eksilmedi. O günden sonra, en başta Federal Devlet hükümetlerinin bir kısmı, demokrasi, özgürlüklerin gelişmesi ve federal sistemin kurulması için kendilerinden istenilen görevleri yerine getirmediler. Özellikle de Maliki Hükümeti, Irak Federal Devlet statüsünün milli-ırkçı-baasçı devlet anlayışına göre dizayn edilmesi; Kürdistan Federe Devletinin her yönüyle budanması ve hatta ortadan kaldırılması için önemli anayasa ihlalleri yaptı, pratik adımlar attı.

Irak'ta Baas Rejimini ABD yıkmasına rağmen, ABD'nin düşmanı olduğu İran'ın Irak üzerindeki vesayeti son bulmadı. İran, Irak üzerindeki nüfuzunu artırmak için adım-adım ilerledi; kendisi için terörist yandaş, uydu, bağımlı örgütler oluşturdu. PKK bu konuda İran'ın elinde hazır bir aparatı. PKK, İran tarafından on yıllardır doğrudan yönetiliyor ve Kürdistan Federe Bölgesine karşı savaşırılıyordu.

İran bunun da yeterli olmadığına karar verdikten sonra, istihbarat örgütünü Irak'ta ve Kürdistan'da güçlendirmeye ve kurumsaltırmaya başladı. En önemlisi de Haşdi Şabi denilen terörist askeri oluşuma gitti. Bu oluşumun da, devletin askeri ve resmi bir aparatı olması için de çaba gösterdi. Bu çabasında, ABD ve müttefiklerine, Kürdistan Federe Devleti yönetimine rağmen başarıya ulaştı. Haşdi Şabi, Irak Federal Devletinin resmi askeri gücü oldu. Ama açık ki Haşdi Şabi legal olmayan, Irak Federal Devlet Hükümeti ve askeri kurmay tarafından yönetilmeyen bir askeri güç olarak faaliyetlerine devam etti.

İran, terörist Haşdi Şabi ve PKK vasıtasıyla Kürdistan'da önemli ve tehlikeli operasyonlar yaptı. İran'ın, Irak Federal Devletine ve özellikle de Kürdistan Federe Devletine karşı açık operasyonunu, genel seçimler sırasında ve sonrasında da gördük. İran, Haşdi Şabi ve PKK eliyle Kürdistan Federe devletinde seçimlerin yapılmamasını ve halkın sandık başına gitmesini engellemek için terörist eylemler yaptı. Özellikle de KDP'nin seçimden başarılı çıkamaması için çok özel operasyonları Haşdi Şabi- PKK eliyle geliştirdi. Ama genel seçimleri engelleyemediler, seçimlerden büyük bir mağlubiyet ve darbe aldılar. Genel seçimlerde halkımız onlara büyük bir şamar vurdu. PKK ve Haşdi Şabi'nin toplumsal ve hukuki meşru örgütler olmadığını çok açık biçimde gün yüzüne çıkardılar.

Genel seçimlerden sonra da, seçimin iptali için, karışıklıklar, saldırılar düzenlediler. Ama bundan da başarılı olmadılar.

Ne yazık ki İran, terörist aparatları PKK ve Haşdi Şabi, kötülükler yapmaktan geri durmadılar. İran'ın Kürdistan Federe Devletine son döneme füze saldırıları, o sistemli yıkım planının bir parçası ve devamı konumundadır.

Bu operasyonların ve yıkım için saldırıların son perdesini, Haşdi-Şabi PKK'nin Musul Bölgesindeki askeri tatbikatıdır. Bu ortak askeri tatbikat, PKK'nın basın organları tarafından açıklandı. Yerelden de gelen bilgiler bu haberi doğrulamaktadır.

Bu askeri tatbikatın, İran'ın organize ettiği bir tatbikat olduğundan hiç şüphe yok. Çünkü İran olmadan isim geçen terörist örgütlerin kendi başlarına, Irak Federal Devletinin sınırları içinde böyle bir tatbikat yapmaları olanaklı değildir.

Bu ortak tatbikat, halkımızı korkutmaya, sindirmeye, yaptıkları kötülükleri baskı-tehdit yoluyla örtbas etmeye yönelik olmakla kalmıyor. Aynı zamanda yeni somut askeri saldırı ve yıkım eylemlerinin gerçekleşmesinin güçlü ip uçları olduğunu, iki terörist, hukuk dışı ve illegal olan, hukuk dışı kriminal işler yapmakta usta olan iki örgütün pratiği bize bu okumayı sunuyor.

Bilindiği gibi, İran, onun kriminal askeri aparatları PKK on yıllardır Kürdistan Federe

Devletini İran'ın ve diğer sömürgeci devletlerin güdümünde, uyduluğunda yıkmayı stratejik hedef olarak seçmiş ve buna uygun eylemler yapmaktadır. Bu stratejik hedef sonucu, yüzlerce Kürt köylerini işgal etmiş durumda, Köylülerden haraç almakta, köylüleri öldürmekte, hapis etmekte, işkence etmekte, çocuklarını küçük yaşta kaçırıp kendi kirli emelleri için asker olarak kullanmaktadırlar.

Haşdi Şabi de kuruluşundan bu yana aynı amaçla hareket etmektedir.

PKK ve Haşdi Şabi, 2017 Kürdistan Bağımsızlık referandumunun sonucundan Kürdistan Devletine kuruluşuna karar verdikten sonra; İran, Irak, Türkiye, Batı ittifakı desteğinde Kerkük'ün işgalinden YNK ve Goran'la birlikte yer aldılar.

Kürdistan Federe Devlet Hükümetinin, Başbakan Mesrur Barzani'nin, Kürdistan Başkanı Mesut Barzani'nin, Kürdistan Federe Bölge Başkanı Neçirvan Barzani'nin, Kürdistan partii ve örgütlerinin, sivil olan ve olmayan tüm kurumlarının bu tehlikeye karşı duyarlı olmaları gerekir. Bu tehlikenin önünün alınması için Irak Federal Hükümeti ile de dayanışma ve ortak hareket etme tutumu içinde olmalıdırlar.

KÜRDİSTAN YÜRTSEVERLER BİRLİĞİNİN (KYB) ACIKLI VE TEHLİKELİ KONUMU...

KYB'nin, lideri Celal Talabani'nin ölümünden kısa bir süre sonra olumsuz, tehlikeli bir mecraya girdiği, dağınlılığın başladığı, farklı güç odaklarının içinde olduğu, milli değerlerden, Kürt milleti ve Kürdistan çıkarlarından uzaklaştığı, sosyal demokrasi iddiası taşımasına rağmen militer otoriter bir örgüte dönüştüğü kısa zaman içinde açığa çıktı.

En önemlisi de Kürdistan Bağımsızlık Referandumundan devlet kararının çıkmasından sonra, Kerkük ve birçok başka Kürt alanlarının, şehirlerinin işgal edilmesinde KYB'den bir gurubun yer almış olması, KYB'yi kriminal hale soktu. Kürt düşmanı devletlerle, güç odaklarıyla, parti örgütleriyle, Haşdi Şabi ve PKK ile anılmaya başlandı.

KYB'nin günümüzde de İran ile ilişkileri tam anlamıyla bir bağımlılık ilişkisi. Kürt ve Kürdistan çıkarlarıyla bir örtüşmesi ve ilgisi yok. O tarihi, kültürel, aydınların şehri Süleymaniye İran istihbaratının karargahına dönüştürülmüş durumda.

KYB'nin bu durumunun Kürdistan Federe Devlet, Kürt millet çıkarlarına uygun olmadığı, KYB'nin Kürdistan Federe Devletin kurucu iradelerinden biri olmasından dolayı bu duruma layık olmadığı; aklı başından siyasetçiler, Kürt aydınları, KYB dostları, KYB'nin sağduyulu, tecrübeli, kurucusu yöneticileri tarafından hep ifade edildi. Ben de bu konuda birçok makale yazdım.

Ne yazık ki bu duyarlılıklar, eleştiriler KYB'nin olumluya gitmesi konumuna yol açmadı. KYB'nin acıklı, tehlikeli konumunun önüne geçemedi.

Son günlerde KYB'nin karizmatik askeri ve siyasi liderlerinden biri olan Mele Bextiyar'ın açıklamaları KYB'nin konumu açısından üzerinde durulmaya değer niteliktedir.

Mele Bextiyar KYB'nin parçalanmaya doğru gidebileceğini söyledi.

Mela Bextiyar, YNK ile PDK arasındaki ilişkiler hakkında şunları söyledi:

"Mam Celal, PDK ile YNK ilişkilerine çok önem veriyordu ve bu ilişkiye hassas yaklaşıyordu. YNK ve PDK ilişkilerinin bozulması halinde Kürdistan Bölgesi'nin statüsünün kalmayacağına inanıyordu."

Süleymaniye halkının durumuna ilişkin görüşlerini de dile getiren Mela Bextiyar şunları belirtti: "Süleymaniye halkı yoksul ve kötü bir durumda. YNK ve Süleymaniye yönetimi bu sonuçtan sorumludur."

Mela Bextiyar, PDK ile YNK arasındaki görüş ayrılıklarının derin olduğunu ancak mevcut durumda PDK'yle yaşanan ana çelişkinin nedeninin bazı YNK'li yöneticilerin bu çelişkiyi derinleştirerek fırsat çevirmeye çalıştıklarını, bunun da YNK'yi güçsüzleştirdiğini belirtti.

YNK Yüksek Siyasi Konsey Üyesi Mela Bextiyar açıklamasının sonunda, Yüksek Siyasi Konseyleri'nin çok güçlü olmadığını çünkü konsey başkanı Kosret Resul'un sağlık durumunun kötü olduğunu, politbüro'nun da konseye ihtiyaçlarının olmadığını düşündüklerini bu nedenle her şeyin kendi kontrolünde olduğunu zannettiklerini, bu durumun da tehlikeli durumlara sebebiyet verdiğini söyledi.

Bu açıklamalar da ortaya çıkıyor ki, KYB, Kürdistan'ın gelişmesi için kendi projelerini yapmıyor. Sadece KDP'ye olan düşmanlık üzerinden kendisini ayakta tutmaya çalışıyor.

Mele Bextiyar'ın bu açıklamaları bugüne dek KYB hakkındaki tespitleri/tespitlerimizi, doğrulayan açıklamalardır.

Zor olmasına rağmen, umut ederim ki KYB eski fabrika ayarlarına döner. Bunun içinde en azından ve ilk başta KYB'nin içindeki Kerkük hainlerinden temizlenmesi gerekir.

Diyarbakır, 12 Nisan 2022

SEÇİME GİDERKEN DEMOKRASİ VE HUKUK-1

Prof. Dr. Ahmet ÖZER
Ahmet.ozertoros.edu.tr

Giriş

Bir süreden beridir artık seçim sathı mahalline girmiş bulunuyoruz. Seçim 2023 Haziranında yapılsa bile bir sene gibi bir süre kaldı. Tabi bu noktadan sonra önemli olan iki mesele var: Biri ülkenin karşı karşıya bulunduğu can alıcı sorunların tespiti. Diğeri de siyasi partilerin ve cumhurbaşkanı adaylarının bunlara dair ileri süreceği çözümlerdir. Seçmen de hem oy verdiği partinin adaylarına hem bu sorunlara ilişkin önerdiği çözümlere, verdiği vaatlere ve bu vaatleri yerine getirip getirmeyeceğinin inandırıcılığına bakacak. Güven vermek ve tabi umut olmak bu noktada çok ama çok önemli.

Maalesef sistemdeki tıkanıklık, siyasetteki kirlilik ve iktidar kaymaları siyasete ve siyasilere güvensizliği artırıyor. Oysa kötü olan bir yönetim bilimi olarak siyaset kurumu değil onu kötü emellerine alet eden kişilerdir. Bu ikisini ayırmak ve güvenilir insanları iş başına getirmek bu sürecin önemli hususlarından biri olarak karşımızda duruyor. Sözü ile özü bir olan, verdiği sözleri unutmayan, vaatlerini gerçekleştirmek için azami dikkat gösteren, siyaseten nemalanmak için değil değer katmak için giren insanlarla diğerlerini birbirinden ayırmak gerekecektir. Toplumun da artık doğruyu yanlış birbirinden ayırarak böyle insanlara yer ve değer vermesinin zamanıdır.

Sorunlar

Hiç kuşkusuz Türkiye'nin birikmiş ve çözülme bekleyen birçok sorunu var. Bunları çok sayıda başlık altında toplamak mümkün. Ama ezcümle beş başlık altında toplanabilir bu sorunlar.

- 1) Hukuk ve demokrasi sorunu
- 2) Ekonomi sorunu
- 3) Eğitim sorunu
- 4) Toplumsal barış sorunu
- 5) Dış politika sorunu.

Sırasıyla bu sorunları irdelemek, bugünü ve gelecek beklentileri üzerinde durmak istiyorum. Bu günkü yazıda "Hukuk ve Demokrasi Sorunu" ile başlayalım.

HUKUK VE DEMOKRASİ

A. Hukuk

Neden önce hukuk diyorum? Çünkü hiç kuşkusuz hukuk, bir toplumun vazgeçilmez temel çimentosudur. Hukuk bir ülkenin birleştirici ve bir arada tutucu gücüdür. Hukuk, demokrasinin de olmazsa olmazlarındandır. İnsanın eskiden beri temel iki sorunu vardır: Biri eşitsizlik meselesidir, diğeri de yaşamın anlamına dair beklentidir.

Uzun tarihi süreçte insan aklı eşitsizliği gidermek için hukuku bulmuş. Ama egemen güç bu ilkeyi toplum yararından ziyade kendi yararına kullandığı için bu ilke çoğu zaman tam olarak hayata geçmemiştir. Türkiye'de (bugün) olduğu gibi birçok yerde bu temel ilke ya tam işletilmemiş ya da hukukun üstünlüğü ilkesi adı altında üstünlerin hukukunu hâkim kılmıştır.

Bu anlamda yargı tarafsız ve bağımsız olmak yerine taraflı ve bağımlı olmuş; adalet mekanizması tam işletilememiş; bu da halkın adalet duygularının zedelenmesine yol açmıştır. İnsanlar hukuk ile adalet bulacakları yerde adaletsizlikten yakın olmuş. Temel hak ve özgürlüklerin güvencesi olması gereken hukuk, aksine hak özgürlükler üstünde Demokles'in kılıcı gibi sallandırılmaktadır. Bu listeyi uzatmak mümkün. Bunun yerine bu konuda ne yapılması gerektiği üzerinde durmak bu safhada daha anlamlı geliyor bana.

Yapılması gerekenler

Peki, ne yapılabilir? İşte demokratik bir iktidarda hızla yapılması gerekenler;

Üstünlerin hukuku yerine hukukun üstünlüğü ilkesi mutlaka korunmalı; insanlar sürekli bir takım eften püften gerekçelerle gözaltına alınmamalı, tutuklanmamalıdır. Düşünce ve ifade özgürlüğünün önündeki tüm engeller kaldırılmalıdır. (Ör. Cumhurbaşkanına hakaret suç olmaktan çıkarılmalı, ileri demokrasilerdeki gibi bir uygulamaya geçilmeli. CB halkın hakaretinden korkmak yerine onların sevgisini kazanmalıdır. Cumhurun başı kendi halkı ile davalı olmamalı.) Baskı ortamına son verilmelidir.

Anayasa Mahkemesi gerçek işlevine dönmeli ve yapması gerekenleri yaparak toplumun temel şemsiyesi olduğunu ortaya koymalıdır. Çünkü hukuk herkesin güvencesidir, hukukun da dayan-

dığı güvence Anayasadır. Demokratik ve özgürlükçü bir anayasa evrensel hukuk kaidelerine ve insan haklarına dayalı olmalıdır. Bu çerçevede hak ve özgürlüklere vurgu yapan, etnik yapılara ve inançlara eşit mesafede duran parlamenter demokrasiyi yeniden ihya edecek bir anayasanın yapılması elzem görünmektedir.

Tek adam rejimine son vererek demokrasiyi rayına oturtmak için tarafsız ve bağımsız bir yargıya ihtiyaç vardır. Bu açıdan yetkin ve tarafsız yargılar en az bunun kadar gereklidir. Bu çerçevede HSYK yeniden yapılandırılmalı ki adalet mekanizması adalet dağıtılabilir. Söylenildiği gibi "kurunun yanında yaş yanmasın." Uyduruk gerekçelerle insanlar artık tutuklanmamalı; henüz hüküm giymemiş insanlar üstünde tutukluluk zulme dönüşmemelidir.

İnsanlar yarın başıma ne gelir kaygısı ile yaşamamalıdır, gönül rahatlığı içinde işlerine güçlerine gidebilmelidir. Yaratılan korku sarmalı kırılmalı; yaratıcılığın anası özgürlükler hukuki güvenceye alınmalıdır. Bireyler anayasa ve yasalardan doğan temel hak ve özgürlüklerini serbestçe diledikleri gibi kullanabilmelidir.

Böylece toplumsal felç durumu son bulmalı. Hukuk bütün kurum ve kuruluşları ile demokrasinin tam işlediği hukuk devletlerindeki gibi işlemelidir.

Ben böyle bir ülke ve böyle bir hukuk istiyorum, ya siz? Eminim sizler de aynısını istiyorsunuz. Bütün ülke, bütün toplum bunu istiyor, insanımız bunu hak ediyor. Bütün mesele bunu yapabileceğimizi, basireti ve cesaretini gösterecek bir yapıyı iş başına getirmek.. ve devamında bu bilinçle halkın özlemini duyduğu demokrasi ile taçlanmış iktidarı kurabilecektir. Gelelim demokrasiye..

B. Demokrasi

Elbette cumhuriyet vazgeçilmez; ama tek başına cumhuriyet yetmez. Cumhuriyetin içini demokrasi ile doldurmak gerekir. Aksi takdirde etrafınıza bakın, İran da cumhuriyettir, Irak'ta da cumhuriyet var, bilmem nerde de...? Peki, bunun için iktidara gelindiğinde ne yapılmalı?

Güvenlikçi politikalar terkedilerek, huzur ve barış ortamı sağlanmalı. "Çılgın projemiz" huzur olmalı. Çünkü politikanın en temel işlevi öncelikle üretimi artırmak (ki sonra ekonomi konusunda bunu işleyeceğim), ardından adil bölüşümü sağlamak ve nihayet üçüncü olarak da bunları huzur ve güven içinde gerçekleştirebilmektir. Bir düşünsenize, eğer bir yerde huzur ve barış ortamı yoksa bütün bunlar ne işe yarar?

Kuvvetler ayrılığı ilkesi demokrasinin en temel koşuludur, o nedenle yeniden ihya edilmelidir. Yani bugün gitmekte olduğumuz ve dünyada hiç bir benzeri ve karşılığı olmayan sitem yerine parlamenter demokrasiye dönülmelidir.

Fikir ve ifade özgürlüğü mutlaka sağlanmalı. Şiddet ve hakaret olmadığı takdirde insanlar özgürce düşüncelerini ifade edebilmelidir. Gerçek demokrasilerde düşünce, ifade, inanç ve teşebbüs özgürlüğü son derece önemlidir.

Kayyuma son verilmelidir. Milletvekilleri ve belediye başkanları siyasi mülhazalar ve isteklerle apar topar tutuklanmamalıdır. Seçilmiş insanlar seçimle gelip seçimle gitmelidirler. Bir yerde suç varsa orda siyasiler değil mahkemeler devreye girmelidir.

Her alanda katılımcılık olmalıdır. Toplumun bütün kesimleri sadece seçme seçilme ile değil; üretime, yaratılan katma değere ve yönetime katılabilir, fikirlerini söyleyebilmeli, denetim görevini yerine getirebilmelidir. Yani birlikte yönetim olmalıdır.

Çoğulculuk esas alınmalıdır. Toplumdaki çoğulculuk, çok seslilik, çok renklilikten korkulmamalı; bunlar birer zaaf noktası olarak değil toplumun zenginliği olarak görülmelidir. Çoğunluk olanın azınlığı baskı altına aldığı, hayat tarzına müdahale ettiği bir toplumsal yapı yerine azınlığın da haklarının korunduğu, söz hakkının olduğu bir yapıya gerçekleştirilmelidir.

Katı merkeziyetçi yapıdan vazgeçilmeli. Bu çerçevede "âdemi merkeziyetçi" bir yönetim anlayışı esas alınmalı ve bu esas temelinde yerel yönetimler güçlendirilmelidir.

Yasalara, yolsuzluklara ve yoksulluğa (3 Y'e)son verilmelidir. Türkiye bu niteliğe sahip insanların da olduğu ve bu nitelikte kaynaklara sahip bir ülkedir.

Anayasa 2. maddede yazıldığı gibi, insan haklarına saygılı, laik, demokratik, sosyal, hukuk devletinin altı doldurulmalıdır. Laik eğitimin (eğitim konusunda ayrıca ele alınacak) ne kadar önemli olduğunu anlamak için çevremizdeki ülkelere bakmak yeterlidir.

Bu çerçevede şeffaf ve hesap verebilir yönetim olmalıdır. Yapanın yanına kar kalmamalı. Demokratik devleti otokratik olandan şeffaflık ve hesap verilebilirlik ayırır. Otokrasilerde yapanın yanına kar kalır, demokrasilerde ise kötü işlerin hesabı sorulur.

Kamuda liyakat esas alınmalı. Her kim olursa olsun devlette görev alanlarda yetki ile birlikte sorumluluk olmalı.

Bu benim özlediğim demokrasi, bu bizim özlediğimiz hukuk devleti. (Ekonomi ile devam edeceğim)

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çîye? Ev **a**ve.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

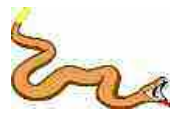
diran

Ev çîye? Ev dir**a**ne.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çîye? Ev **a**gire.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çîye? Ev m**a**re.
Bu nədir? Bu ildir.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çîye? Ev **b**izine.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çîye? Ev **b**alone.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çîye? Ev **b**acane.
Bu nədir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çîye? Ev otomob**il**e.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Ev çîye? Ev ta**C**e.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

Canî

Ev çîye? Ev **C**anîe.
Bu nədir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcik

Ev çîye# Ev **C**ûcike.
Bu nədir? Bu cücədir.
Что это? Это цыпленок.
What is it? It is a chicken.

finCan

Ev çîye# Ev fin**C**ane.
Bu nədir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çîye? Ev **ç**ave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çîye? Ev **ç**êleke.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

Dd

defter

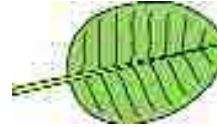
Ev çîye? Ev **d**eftere.
Bu nədir? Bu dəftərdür.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çîye? Ev **d**are.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

Ee

belg

Ev çîye? Ev **e**lge.
Bu nədir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

elok

Ev çîye? Ev **e**loke.
Bu nədir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

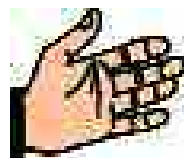
çaynîk

Ev çîye? Ev **ç**aynîke.
Bu nədir? Bu çaynikdır.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapol.

çakûç

Ev çîye? Ev **ç**akûçe.
Bu nədir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

dest

Ev çîye? Ev **d**este.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çîye? Ev **d**ile.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

ker

Ev çîye? Ev **k**ere.
Bu nədir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çîye? Ev **z**ebeşe.
Bu nədir? Bu qarpızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

êleg

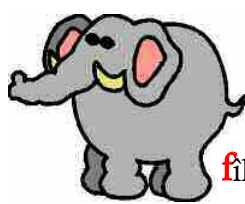
Ev çîye? Ev **ê**lege.
Bu nədir? Bu jiletir.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çîye? Ev **h**êke.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

Ff

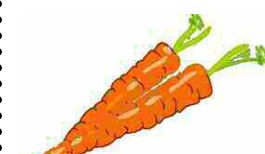
fîl

Ev çîye? Ev **f**ile.
Bu nədir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elefoant.

fîrok

Ev çîye? Ev **f**iroke.
Bu nədir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çîye? Ev **g**izêre.
Bu nədir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carot.

gêzî

Ev çîye? Ev **g**êziye.
Bu nədir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.

pê

Ev çîye? Ev **p**êye.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

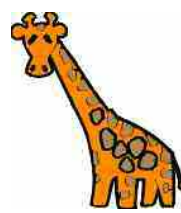
kêr

Ev çîye? Ev **k**êre.
Bu nədir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çîye? Ev **f**inde.
Bu nədir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çîye? Ev zera**f**eye.
Bu nədir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çîye? Ev **g**oreye.
Bu nədir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

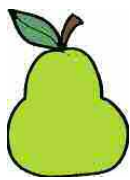

guh

Ev çîye? Ev **g**uhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

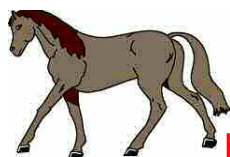
hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirc

Ev çîye? Ev hircê.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dəvədir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

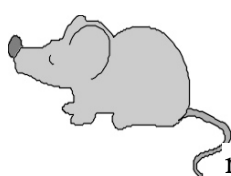
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu əlcəkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

Ev çîye? Ev linge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îî

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

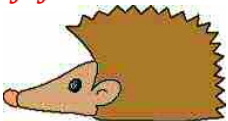

keştî

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gəmidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Jj

jûjî

Ev çîye? Ev jûjîye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

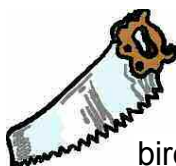
Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjâl

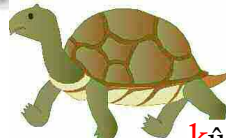
Ev çîye? Ev kevjale.
Bu nêdir? Bu xərcəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Kk

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşıqdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

Li

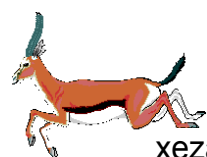
lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdır.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

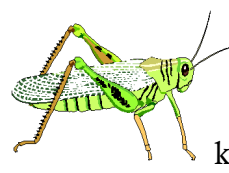
lîmon

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

xezal

Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî

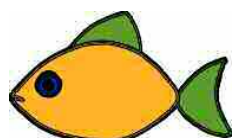
Ev çîye? Ev kûliye.
Bu nêdir? Bu çəyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu samışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

Nn

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

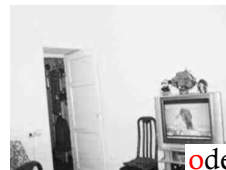
Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbindir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev OtObüse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev sOle.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

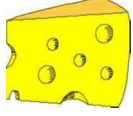

top

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiye? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

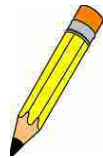
pîvaz

Ev çiye? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiye? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiye? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

beq

Ev çiye? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiye? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiye? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qayçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiye? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

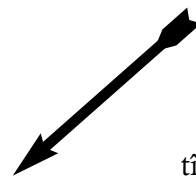
şêr

Ev çiye? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

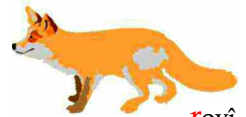
kêwrişk

Ev çiye? Ev kêwriške.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiye? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiye? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiye? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiye? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

Şş

şûr

Ev çiye? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qilncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiye? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

Tt

tiîr

Ev çiye? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzumdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiye? Ev tûtiye.
Bu nədir? Bu tutuquşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

se

Ev çiye? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiye? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

şîr

Ev çiye? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiye? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

pirtûk

Ev çiye? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiye? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu timsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiye? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiye? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiye? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiye? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ıldırımır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiye? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

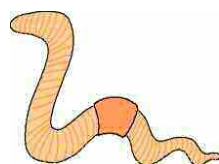
keVok

Ev çiye? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiye? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiye? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiye? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiye? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdir.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.

biVir

Ev çiye? Ev biVire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçavik

Ev çiye? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBƏ-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

werdek

wêne

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şêkildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ew r

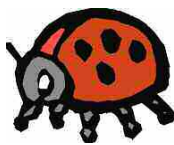

kew

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kêkikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xalxalok

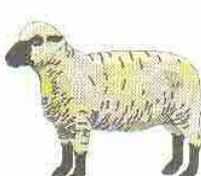
xanî

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendîr.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

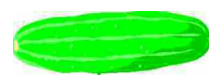

berx

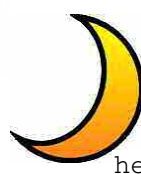
Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

heyve

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardîr.
Что это? Это огурец.
What is it?
It is a cucumber.

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

1

yek

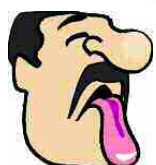

çiya

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

zengil

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zengdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

derzi

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

Организации Хамрин требуют компенсации для семей Анфаль

Карим Шукр Мухаммад, глава хамринских организаций Патриотического союза Курдистана, подтвердил, что на районы Гармиан и Даудия приходится львиная доля жертв Анфала. Мухаммад

сказал в заявлении для PUKmedia по случаю 33-й годовщины преступления Анфаль: операции Анфаль относятся к числу преступлений геноцида, в результате которых без какой-либо вины погибло более 182 000 курдских граждан, и что тюрьма Нукра Салман является живым свидетелем совершения серьезным режимом преступлений Анфала.

Он добавил: «Каждый год мы вспоминаем наших мучеников, которые были заживо погребены в пустынях, и в связи с этим болезненным случаем мы призываем федеральное правительство выполнить свои обещания, соблюдать решения Верховного уголовного суда и взять на себя ответственность за компенсацию семьи Анфаль.

ПСКмедиа

ALFABÊ				DİKARÎ BIXWÎNÎ
KURDÎ			Azerî	
N b/s	ya bi tîpên latinî	ya bi tîpên kirîlî	Latinî	
1	Aa	Аа	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azêrî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	Ii	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dîl, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, lîmon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Uu	Юю	Üü	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Weçîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Хх	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

Hazırladı İsmayıl TAHRİR

Семьи мучеников в администрации Гармиян отметили 34-ю годовщину трагедии Анфаль

Сулеймания, Региональный Курдистан, 14 апреля - Семьи Анфаль требуют соблюдения своих конституционных прав в связи с 34-й годовщиной геноцида в

Анфале. Сирва Миран, член парламента, сообщил ПСКмедиа в четверг, что "семьи мучеников Анфалья в Гармиане организовали специальные церемонии в ознаменование годовщины кампании Анфаль, во время которых к могилам мучеников были возложены цветы". Семьи потребовали от федерального правительства поиска массовых захоронений и ареста преступников, участвовавших в кампании геноцида. По словам Миран, семьи также требовали, чтобы с ними обращались так же, как с остальными семьями мучеников Ирака, и выплачивали им зарплату наравне с семьями в Фонде мучеников, отметив, что семьи также просили федеральное правительство компенсировать их страдания всеми способами.

ПСКмедиа

Бафел Джаляль Талабани: Мы должны признать Анфаль уроком для укрепления единства

Сулеймания, Региональный Курдистан, 14 апреля - Бафел Джаляль Талабани подчеркнул необходимость выплатить компенсацию семьям мучеников кампании Анфаль и продол-

жить усилия по определению преступления как геноцида. Из заявления Бафела Джаляля Талабани: "Тридцать четыре года назад наш народ столкнулся с одним из самых жестоких преступлений в истории человечества: наши сестры и братья пропали без вести, прекрасная природа Курдистана была уничтожена, а наши деревни были сровнены с землей. Печально известные операции Анфаль были попыткой уничтожить нашу жизнь и стереть нашу идентичность. Сегодня, мы с глубокой скорбью поминаем память о той незаживающей ране на теле Родины, возносим молитвы о чистых душах мучеников и склоняем головы в их честь. Мы должны без каких-либо политических заявок служить семьям благородных мучеников и сделать Анфаль уроком укрепления духа единства и согласия, чтобы сохранить и укрепить целостность региона. Я призываю иракское правительство выполнить свой долг и выплатить компенсацию семьям мучеников в качестве законного и конституционного права, а региональное правительство Курдистана должно продолжить свои усилия по сбору документов, чтобы квалифицировать преступление в Анфале как геноцид".

ПСКмедиа

Аль-Хаким: Я призываю политические партии придерживаться демократического пути, который выбрал наш народ

Сулеймания, Региональный Курдистан, 14 апреля - Аммар аль-Хаким, лидер Движения за национальную мудрость, подчеркнул необходимость консолидации демократического пути в Ираке. По случаю 34-й годовщины Анфалья аль-Хаким сказал в своем заявлении: «Преступление в Анфале считается одним из самых отвратительных преступлений, которые наш иракский народ пережил за десятилетия кровавого диктаторского правления, в котором наш курдский народ был подвергнут всяческим пыткам гнета, издевательств, перемещений, массового уничтожения, конфискации...». Он призвал политические партии придерживаться демократического пути, выбранного иракским народом, и работать над его укоренением путем объединения фракционных и партийных интересов и достижения чаяний народа, чтобы гарантировать, что эти трагедии и ужасающие сцены не повторятся.

ПСКмедиа

КРГ решил продолжить переговоры с Багдадом

Сегодня, Региональный совет министров Курдистана провел свое очередное заседание под председательством премьер-министра Масрура Барзани и заместителя премьер-министра Кубада Талабани, на котором обсудил ряд вопросов своей повестки дня.

В начале встречи заместитель премьер-министра проинформировал о визите делегации Регионального правительства Курдистана в Грецию и ее участии в Дельфийском экономическом форуме и встречах с высокопоставленными греческими официальными лицами, а также указал, что правительство Греции выразило готовность сотрудничать с Курдистаном в различных областях, особенно в сфере туризма и инвестиций. И он сказал: «Высокопоставленная греческая делегация планирует посетить Курдистан для работы над укреплением отношений».

В первой части встречи министр региона по переговорам с федеральным правительством Халед Швани коснулся визита делегации регионального правительства Курдистана в Багдад на этой неделе и ее встречи с федеральным министерством нефти.

После обсуждений Совет министров поблагодарил делегацию и поручил ей продолжить переговоры, а также подчеркнул конституционные права и полномочия Курдистана и его защиту в рамках конституции Ирака. В свете этого региональное правительство

Курдистана продолжит переговоры с Багдадом для достижения соглашения по нефтегазовому досье в общественных интересах, в то время как встречи и переговоры все еще продолжаются, и окончательное соглашение не достигнуто.

Поскольку региональное

между министерствами и государственными учреждениями, прекращения рутины, выполнения требований министерств и потребности, и решать их для развития государственных услуг, предоставляемых гражданам и удовлетворения их потребностей.

правительство Курдистана считает, что радикальное решение этого вопроса заключается в принятии Федерального закона о нефти и газе, как это предусмотрено в Конституции, оно возобновляет свои юридические обязательства перед нефтяными компаниями, работающими в регионе, до тех пор, пока не будет достигнуто окончательное соглашение в свете конституции таким образом, чтобы защищать права всех сторон и приносить наибольшую пользу людям.

Во втором пункте повестки дня заседания Совет министров обсудил отслеживание рабочего механизма в рамках объединений Регионального правительства Курдистана для улучшения работы правительства, улучшения координации

В третьем пункте повестки дня Совет министров утвердил проект (система торговых наименований и коммерческого реестра в Курдистане) в свете Закона № (14) от 2021 года, целью которого является реорганизация процедур получения торговых имен и регистрация в торговом реестре и определение заинтересованной стороны Министерство торговли и промышленности регионального правительства, которое будет предоставлять возможности торговцам и владельцам бизнеса в дополнение к использованию информационных технологий и присвоению торговцам уникальных номеров для облегчить проведение транзакций, сократить бюрократическую волокиту и стимулировать коммерческую деятельность.

ПСКмедиа

Необходимость согласия и консенсуса партий на выборах

Сегодня, в среду, спикер парламента Курдистана д-р Реваз Фаек обсудил с Генеральным консулом Германии в Курдистане Клеменсом Зем-

приема спикера парламента Курдистана доктора Реваза Фаека генерального консула Германии в Курдистане Клеменсу Земтнеру.

которыми сталкивается политический процесс в Курдистане и его предварительные ожидания в отношении политической ситуации в Курдистане, а также в отношении законов, связанных с выборами в Курдистане. Она сказала: Мы настаиваем на консенсусе и согласии между политическими партиями, выборы являются важным и болезненным вопросом, и связаны с будущей политической картой Курдистана, и что избирательный процесс требует завоевания доверия между политическими партиями, что указывает на то, что с этой точки зрения возложенные на них задачи должны стать источником сближения между сторонами и поддерживать стабильность в Курдистане.

Со своей стороны, Генеральный консул Германии в Курдистане Клеменс Земтнер выразил благодарность спикеру парламента Курдистана за теплый прием и ее точные разъяснения во время встречи.

ПСКмедиа

мтнером вопрос выборов и консенсуса между политическими партиями, подчеркнув, что выборы являются важным и деликатным вопросом, связанным с будущей политической картой Курдистана.

Это произошло во время

В ходе встречи обсуждались последние события и развитие политического процесса в Курдистане и Ираке. В начале встречи спикер парламента Курдистана представил прибывшей делегации краткую информацию о препятствиях, с

Анфаль... преступление века против народа Курдистана

Анфаль — кодовое название программы по борьбе с курдским населением Северного Ирака, реализовывавшейся в Ираке в 1987—1989 годах. В переводе с арабского языка название программы означает «Трофеи». По разным оценкам, было убито от 50 000 до 182 000 курдов.

Кампания Аль-Анфаль, также известная как геноцид курдского народа, Операция Анфаль или просто Анфаль, представляла собой кампанию геноцида против курдского народа (и другого неарабского населения) в север-

осень 1988 года. Эти нападения были частью давней кампании, в результате которой было уничтожено около 4 500 курдских и не менее 31 ассирийской деревни в районах северного Ирака и вытеснены не менее миллиона из примерно 3,5 миллионов курдского населения страны. Amnesty International собрала имена более 17 000 человек, «исчезнувших» в 1988 году. Кампания была охарактеризована как геноцид, основными целями которой стали мужчины «боевого возраста», по данным Human Rights Watch (HRW) / Ближ-

числе большого числа женщин и детей, а иногда и всего населения сел;б) широкомасштабное применение химического оружия, включая горчичный газ и нервно-паралитическое вещество ГБ, или зарин, против города Халабджа, а также десятков курдских деревень, в результате чего погибли многие тысячи людей, в основном женщины и дети;в) массовое уничтожение около 2 000 деревень, которые в правительственных документах описываются как «сожженные», «разрушенные», «сношенные» и «очищенные», а также не менее десятка более крупных городов и административных центров (поселков и селений);г) с 1975 года бывший иракский режим уничтожил около 4 000 курдских деревень.е) армейские инженеры разрушили преимущественно курдский город Каладзая (население 70 000 человек) и объявили его окрестности «запретной зоной», удалив последний крупный населенный пункт недалеко от иранской границы. Суд над Саддамом Хусейном

В интервью, переданном иракскому телевидению 6 сентября 2005 г., президент Ирака Джаляль Талабани сказал, что судьи напрямую добились от Саддама Хусейна признаний в том, что он отдавал приказы о массовых убийствах и других преступлениях во время своего режима и что он заслуживает смерти. Два дня спустя адвокат Саддама отрицал, что он дал признательные показания. В июне 2006 г. Специальный трибунал Ирака объявил, что 21 августа 2006 г. Саддам Хусейн и шесть обвиняемых предстанут перед судом по делу о кампании «Анфаль». В декабре 2006 года Саддам предстал перед судом за геноцид во время операции «Анфаль». Суд над кампанией Анфаль все еще продолжался 30 декабря 2006 года, когда Саддам Хусейн был казнен за его роль в не имеющей отношения к делу резне в Дуджайле. Судебный процесс над Анфалем был приостановлен 21 декабря 2006 г., а когда он возобновился 8 января 2007 г., остальные обвинения против Саддама Хусейна были сняты.

Шесть обвиняемых продолжали представлять перед судом за участие в кампании Анфаль. 23 июня 2007 года Али Хасан аль-Маджид и два других обвиняемых, Султан Хашем Ахмед и Хусейн Рашид Мохаммед, были признаны виновными в геноциде и связанных с ним обвинениях и приговорены к смертной казни через повешение. Еще двое обвиняемых (Фархан Джубури и Сабер Абдель Азиз аль-Дури) были приговорены к пожизненному заключению, а один (Тахер Тауфик аль-Ани) был оправдан по требованию обвинения. Аль-Маджид был обвинен в военных преступлениях, преступлениях против человечности и геноциде. В июне 2007 года он был осужден и приговорен к смертной казни. Его апелляция на смертный приговор была отклонена 4 сентября 2007 г., он был приговорен к смертной казни в четвертый раз 17 января 2010 г. и через восемь дней, 25 января 2010 г., был повешен.

ПСКмедиа

ном Ираке, возглавляемую баасистским президентом Ирака Саддамом Хусейном и его двоюродным братом Али Хасаном аль-Маджидом на заключительном этапе ирано-иракской войны. Кампания получила свое название от суры аль-Анфаль в Коране, которая использовалась бывшим иракским баасистским правительством в качестве кодового названия для серии систематических нападений на курдское население северного Ирака, проводившихся в период с 1986 по 1989 год, основная кульминация которых пришлась на 1988 год. Кампания также была направлена на другие общины меньшинств в Ираке, включая ассирийцев, шабаков, иракских туркмен, езидов, евреев, мандеев, и многие деревни, принадлежащие этим этническим группам, также были разрушены. Швеция, Норвегия и Великобритания официально признали кампанию Анфаль геноцидом. 5 декабря 2012 года шведский парламент Риксдаг принял резолюцию Партии зеленых об официальном признании Анфалья геноцидом. Резолюцию приняли все 349 депутатов парламента. 28 февраля 2013 года Палата общин Великобритании официально признала Анфаль геноцидом после кампании, которую возглавил депутат-консерватор Надхим Захави. Кампания «Анфаль» началась в 1986 году и продолжалась до 1989 года, и ее возглавил Али Хасан аль-Маджид (двоюродный брат баасистского иракского лидера Саддама Хусейна из Тикрита, родного города Саддама).

Кампания Анфаль включала в себя наземные наступления, воздушные бомбардировки, систематическое разрушение поселений, массовые депортации, расстрелы и химическую войну, за что аль-Маджид получил прозвище «Химический Али». Тысячи мирных жителей были убиты во время кампаний против повстанцев, продолжавшихся с весны 1987 года по

ний Восток. По данным иракской прокуратуры, было убито 182 000 человек. В марте 1987 года Али Хасан аль-Маджид был назначен генеральным секретарем Северного региона партии Баас, в который входил Иракский Курдистан. При аль-Маджиде контроль над политикой против курдских повстанцев перешел от иракской армии к самой партии Баас.

Он будет известен как аль-Анфаль («Добыча») в связи с восьмой сурой Корана. Анфаль, официально проведенный в 1988 году, будет состоять из восьми этапов, семь из которых нацелены на районы, контролируемые Патристическим союзом Курдистана. Районы на северо-западе Иракского Курдистана, контролируемые Демократической партией Курдистана, которые режим считал меньшей угрозой, были целью операции «Последний Анфаль» в конце августа и начале сентября 1988 года. Для этих нападений иракцы собрали до 200 000 солдат, при поддержке с воздуха — против курдских партизан, численность которых не превышала нескольких тысяч человек. Статистика

По данным HRW во время кампании Анфаль, иракским правительством: - Убито от 50 000 до 100 000 мирных жителей, включая женщин и детей; - Разрушено около 4 000 деревень (из 4 655) в Иракском Курдистане; - С апреля 1987 г. по август 1988 г. химическому оружию подверглись 250 городов и деревень. - Разрушено 1 754 школы, 270 больниц, 2 450 мечетей, 27 церквей; - Уничтожено около 90% курдских деревень в целевых районах; - Замучено 2 000 ассирийцев, наряду с курдами и другими, жертвами газовых кампаний. Нарушение прав человека - Кампании 1987–1989 годов характеризовались следующими грубыми нарушениями прав человека: а) массовые суммарные казни и массовое исчезновение многих десятков тысяч мирных жителей, в том

ДИПЛОМАТ

№ 14 (478) 10-16 Апрель 2022-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Президент Курдистана: Наше единство — лучшая верность жертвам Анфалья

Сулеймания, Региональный Курдистан, 14 апреля - Президент Курдистана

Нечирван Барзани подчеркнул в четверг, что гармония и единство сторон и сил в Курдистане являются лучшей верностью мученикам Анфалья и всем мученикам Курдистана. Барзани сказал в заявлении, копия которого находится в распоряжении ПСКмедиа: "Лучшая память

и честь памяти мучеников Анфалья и мучеников Курдистана — это гармония и объ-

единение сил и партий Курдистана, чтобы гарантировать и защищать конституционные права и политическое, федеральное и независимое образование Курдистанского региона". Он добавил: "Мы преклоняемся перед великой жертвой и прославляем чистые души

мучеников, чьи души были замучены в 1988 году в одном из самых гнусных преступлений в истории, когда иракские власти осуществили в то время геноцид против них. Кампания Анфаль проходила в 8 этапов, и кровавое пятно навсегда останется на лбу ее исполнителей. Обязанность всего человечества состоит в не допущении повторения подобных преступлений в какой-либо точке планеты". Он подчеркнул необходимость оказания наилучших услуг анфальским семьям, восстановления их территорий и возвращения останков мучеников, а также продолжения международных усилий по декриминализации анфальского преступления как преступления геноцида. **ПСКмедиа**

ПСК : Анфаль должен быть признан геноцидом курдов

Дорогие семьи жертв Анфалья народа Курдистана сегодня когда поминаем 34-ю годовщину самого жестокого преступления 20-

поиску безвести пропавших, общих могил, определения личности погибших и доставки их тел в Курдистан, всё еще масштаб Анфалья не

подчеркиваем что мы как Патриотический союз Курдистана, будем продолжать все усилия по данному вышеуказанному направлению, а так же не дадим повторения данного преступления против нашего народа.

Мы приложили все усилия в политических и дипломатических центрах для обеспечения гарантии по защите Конституционных прав которые исполнены и те что предстоит исполнить, для чего потребуются использовать язык диалога, а не использовать в корыстных целях что становится поводом кризиса которое приводит к неясности, проблемам и повторной трагедии что наложить очередной груз для нашего народа.

В этой трагической годовщине вновь даём слово что приложим все усилия для полного лечения всех ран последствий Анфалья. Политбюро Патриотического союза Курдистана. **ПСКмедиа**

го века, поколоняем головы перед чистыми душами всех жертв которые были жесточайшим образом расстреляны и перед погибшими от голода и жажды в тюрьмах.

В этой годовщине напоминаем всем сторонам, что из-за большого морального и материального ущерба нанесённого курдскому народу и их районам проживания в ходе этого преступления, вопреки усилиям по

был определен как преступление геноцида против курдов на международном уровне и компенсации выжившимся в ходе этого преступления и семей погибших, предоставление услуг пострадавшим селам и районам которые больше всего попали под операцию Анфаль ещё не стали причиной уровня одобрения всех сторон.

По этому поводу вновь

Президент Салих: Обеспечить правосудие мучителей жертв Анфалья — лучший способ выразить признательность мученикам

Сулеймания, Региональный Курдистан, 14 апреля - Президент Республики д-р Бархам Салих подтвердил, что обеспечение справедливости для жертв Анфалья — это лучший способ выра-

зить признательность мученикам. Президент Салих написал в Twitter в четверг: «Мы отмечаем годовщину преступлений Анфаль, совершенных диктатурой против уязвимых гражданских лиц Курдистана. Тысячи людей были перемещены, а тела чистых душ мучеников были захоронены в братских могилах. Действия преступников не признаны несправедливыми». «Нужно объединиться, чтобы предотвратить повторение таких трагедий и добившись справедливости — мы окажем величайшую признательность мученикам», — добавил он. **ПСКмедиа**

Мы привержены решению проблем между Эрбилем и Багдадом

Советник президента Курдистана Фалаха Мустафы, подтвердил приверженность Курдистана решению своих проблем с федеральным правительством Ирака на основе конституции и путем диалога. Это произошло во время банкета за завтраком,

организованного Президиумом Курдистана во вторник вечером (12 апреля 2022 г.) для дипломатов, работающих в консульствах и представительствах стран в Курдистане, в присутствии вице-президента Курдистана, Мустафа Сайед Кадира, начальник канцелярии президента Курдистана Фаузи Харири и чиновник Департамента иностранных дел правительства Курдистана Сафин Дизаи, а также ряд официальных лиц и советников.

В заявлении, опубликованном президентом Курдистана, указано, что советник президента Курдистана Фалах Мустафа выступил перед присутствующими с речью, «в которой он выразил свою благодарность и признательность Курдистану за поддержку и помощь дружественных стран и международного сообщества, высоко оценивая роль и влияние дипломатических представительств стран Курдистана в развитии отношений», а также области совместного сотрудничества. В заявлении говорится, что Фалах Мустафа «подтвердил позицию Курдистана по решению проблем с федеральным правительством Ирака на основе конституции и путем диалога, надеясь, что Ид аль-Фитр станет возможностью для иракских сторон достичь общего понимания и решения своих проблем». **ПСКмедиа**

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLÊMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR SULEYMAN

Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:

Ramiz Qərib

Xüsusi müxbir:

Tariyel Cəlil

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə

S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı Az1040, soqaq

S.Mehmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица

С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur. e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏS 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filiali

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500